ቀልድቾ

ከጋብሮሾ ምድር

በአረፈዓይኔ ሐጐስ

ዋጋ 12 ብር

ሮም ማተሚያ ድርጅት

ቀለሞች

ከጋብሮሾ ምድር

በአረፈዓይኔ ሐጐስ

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው::

All Rights Reserved

ለቀልዶቹ እንደ መንደርደሪያ

ቱርኮች የቦልካንን ባሕረ-ገብ መሬት ባስገበሩበት ወቅት ቡልጋሪያዊቷ፣ ወይዘሮ በዝሃና ልጆቿን ይዛ ከቪሊኮ ቱርኖቫ (የቡልጋሪያ ርዕሰ ከተማ) እንደተሰደደች አፈ-ታሪክ ይናገራል:: ከቡልጋሪያዊቷ ልጆች አንደኛው ራቾ ይባል ነበር:: ቀጥቃጩ ራቾ የሰፈረውም በድንጋያማው ያንትራ ወንዝ ዳርቻ ነበር:: ራቾ የቆረቆራት መንደር ባሁኑ ጊዜ ጋብሮቮ ትባላለች:: ለቆርቋሪዋ ራቾ መታሰቢያ ይሆን ዘንድ፣ የጋብሮቮን ከተማ ሰንጥቆ እሚያልፈው ያንትራ ወንዝ መኻል ባለች ደሴት ላይ ሐውልት ቆሞለታል:: ቀልደኞቹ ጋብሮቮዎች ሐውልቱ ስለቆመበት ስፍራ ሲያወሱ፣ «ምንም አይነት አገልግሎት ሊሰጥ የማይችል ቦታ ነው» ይላሉ::

የጋብሮቮ ምድር ጭንጫነት የተወላጆቹን ሕይወት እጅግ ድካም የበዛበትና መራራ አድርጉት ነበር:: ለዚህም ሳይሆን አይቀርም፣ ጋብሮቫውያን ታታሪዎች፣ የፈጠራ ሰዎችና ቀልደኞች ለመሆን የበቁት::

በዚች መፅሐፍ ውስጥ የተሰበሰቡት ቀልዶች ጋብሮቫውያን ብልሀና የፈጠራ ችሎታ ያላቸው፣ በቁጠባ የሚኖሩ ጥንቁቅ ሕዝቦች መሆናቸውን ያረጋግጥልናል:: ይሁን እንጂ ቀብቃቦች፣ ቆንቋኖች የሚኣቸውም አይታጡም:: ያም ሆነ ይህ የነገን መኖር የተገነዘቡ

ቆጣቢዎችና አስተዋዮች መሆናቸውን የሚክድ የለም።

ጋብሮቮ፣ ባሁኑ ወቅት የተለያዩ የኢንዱስትሪ ውጤቶችን በማፍራት ከሚታወቁት ግንባር-ቀደም የቡልጋሪያ አውራጃዎች አንዷ ናት። ይህም ሆኖ የጋብሮቮ ተወላጆች በክረምት ወራት ድመቶቻቸው ወደ ቤት ሲገቡም ሆነ ሲወጡ ቤት ውስጥ የተጠራቀመውን መቀት እንዳይስወጡ ሙሪዎቻቸውን ይቆርጡዋቸዋል ይባላል። ከዚህ አነጋገር በመነሳት ይመስላል፣ ጭራ ቆራጣ ድመት በየሁለት አመት አንዴ ለሚካሄደው አለማቀፋዊ የቀልድና ምፀት ሥነ ጥበባዊ ውድድር፣ እንዲሁም ለቀልዶችና ምፀቶች ፌስቲቫል አርማ ሆኖ የምታገለግለው።

ይህ ዓለማቀፋዊ የምፀትና ቀልድ ውድድር በያዝነው አመት ለሰባተኛ ጊዜ ተካሂዷል። የውድድሩ ሥነ ሥርዓት የሚካሄደው፣ ጋብሮቮ ከተማ በሚገኘው ባለሦስት ፎቅ የቀልድና ምፀት ማዕከል ውስጥ ነው። ማዕከሉ የተቋቋመው በ1963 ሲሆን፣ ሥራውን ከጀመረ ከዘጠኝ ዓመት በኋላ በዩኔስኮ ሊታወቅ ችሏል። ባጭሩ የጋብሮቮ ምድር ዓለማቀፋዊ የቀልድ ማዕከል በመሆን ላይ ትገኛለች።

ጋብሮቫውያን አስቂኝና ልዩ ፍጠሮች በመሆናቸውም ይህ ችሎታቸው የሚያስደንቅ ላይሆን ይችላል። ይህን መፅሐፍ ያነበበ ግን በጋብሮቫውያን ቀልድ መርካቱና መዝናናቱ የማይቀር ነው። ለዚህም ነው መፅሐፉ በእንግሊዝኛ፣ ሩስያንኛ፣ ፈረንሳይኛና ጀርመንኛ ተተርጉሞ በዓለም ተሰራጭቶ የሚገኘው።

የጋብሮቮ ሕዝብ ብዛት

ጋብሮቮን በመጐብኘት ላይ ያለ ቱሪስት አንዱን ጋብሮቮ አዛውንት የአካባቢውን ሕዝብ ብዛት ቢጠይቃቸው፣ «ቁጥራቸው ምንም ያክል ቢሆን ሁሉም ጋብሮቮ ናቸው፣ ልጄ!» አሉት ይባላል።

* * *

ትርፉ ሲቀልጥ

ጋብሮቮን ሲጐበኙ የሰነበቱ ቱሪስት፣ ማስታወሻ ሊገዙ ወዳንዱ ሱቅ ገብተው ለየት ያለ ዕቃ ከመረጡ በኋላ፣ ዋጋውን ይጠይቁና ሳይከራከሩ የተጠየቁትን ከፍለው ይሄዳሉ።

ይዙንና፣ ከፍ ያለ ዋጋ ሳይጠይቅ መቅረቱ የቆጨው ባለሱቅ ቱሪስቱን አውራ ጐዳናው ድረስ ተከትሎ፣ «ይሰሙ ጊታው! የዝችን ዕቃ ይመልሱልኝ፣ ገንዘብዎን አልፈልግም» አላቸው ይባላል።

* * *

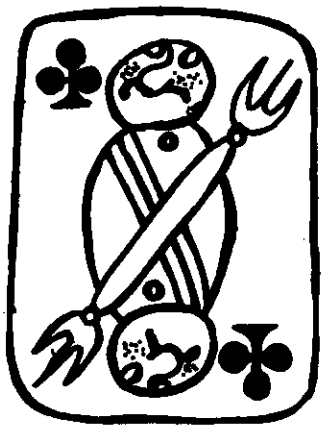
ዶሮ ብታልም ጥሬዋን

አንዱ አግረኛ፣ «ስዓት ስንት ሆነ፣ ጌታው!» ሲል ጋብሮቮውን ይጠይቀዋል።

«አስር... ከኻያ አምስት ስቶቲንኪ» በማለት ጋብሮቮውም ይመልሳል። (ስቶቲንኪ «ሳንቲም» ማለት ነው።)

«ምሳ እንብላ»

ጓደኛሞች ተሰብሰበው እጋብሮቮው ቤት ካርታ ሲጫወቱ ያረፍዳሉ። የምሳ ሰዓት እንደተቃረበ ታድያ ባለቤትየው ከመቀመጫው ተነሳና፣ «ጨዋታውን እዚህ ላይ እናብቃና ሁላችንም ወደየቤታችን ሄደን ምሳችንን እንብላ» አላቸው ይባላል።

ይከፍላላ!

ሦስት ጓደኛሞች ምግብ ሊበሉ ሆቴል ይገቡና ሁለቱ እጃቸውን ሲታጠቡ፣ ጋብሮቮው ውድ የሆኑትን የምግብ አይነቶች ከዝርዝሩ ላይ በፍጥነት ይሰርዝ ጀመር።

የሆቴሉ ባለቤት፣ በድርጊቱ ተገርመው አፍጠው ሲመለከቱትም «ሂሳቡን የምከፍለው እኔ ነኛ!» አላቸው።

* * *

ለካስ...

ዶክተር ወዳጁን እመንገድ ዳር ያገኘ ጋብሮቮ፣ ሕመሜን የሚያስታግስልኝን መድኃኒት ቢነግረኝ በማለት፣ «ዶክተር፣ ጉንፋን ሲይዝዎ ምን ያደርጋሉ?» ብሎ ቢጠይቀው፣ «እስላለኋ፣ ወዳጄ!» ሲል መለሰለት - ለካስ እሱም ጋብሮቮ ኖሯል!!

* * *

ጠቃሚ ትምህርት

ቀድሞ የነበረበትን እዳ ያልከፈለው የእያ ሚንዮ ጐረቤት ሁለተኛ ብድር ሊጠይቅ ይሄዳል። ሽማግሌው ሚንዮም በትሕትና ተቀብለውት ችግሩን ካዳመጡ በኋላ፣ እፊት ለፊቱ ያለውን ጠረጴዛ እያመለከቱ ከመሳቢያው ውስጥ የሚፈልገውን ያህል ገንዘብ እንዲወስድ ይፈቅዱለታል።

ባለ እዳው መሳቢያውን ይጐረጉርና «አያ ሚንዮ! ለምን ይቀልዱብኛል? መሳቢያው ውስጥ ሰባራ ሳንቲም እንኳ የለም'ኮ!» ይላቸዋል።

ይኸኔ አዛውንቱ ሚንዮ፣ «እሴ ልጄ፣ የመጀመሪያውን እዳህን ሳትከፍል እንዴት ሰባራ ሳንቲም እኔ ዘንድ ሊኖር ይችላል ብለህ ነው?» ሲሉ መለሱለት።

* * *

ቀለበት በፈረቃ

«ቀለበትህን የት ጣልከው ጃል?»

«አልጣልኩትም እባክህ። በያዝነው ሳምንት ቀለበቱን የማድረጉ ተራ የባለቤቴ ስለሆነ እርሷ ዘንድ ነው።»

ብልሁ ማንኛቸው ነው?

ጋብሮቮው ርካሽ አልቤርጌ ተከራይቶ ተኝቷል። ይሁንና እኩለ ሌሊት ገደማ፣ የቱኻኖቹ ምጥመጣ አላስተኛ ይሰዋል። ይኽኔ አጅሬ መብራቱን ያበራና በሩን ከፍቶ ሲያበቃ ክፉኛ ወርውሮ ከዘጋው በኋላ ተመልሶ ይተኛል።

ደባሉ እጅግ ተረብሾ ኖሮ፣ «ምነው ጃል፣ በጤናህ ነው?» ሲል ጠየቀው።

«ደህና ነኝ፣ ብቻ ቱሃኖቹ ስላስቸገሩኝ የሄድኩ እንዲመስላቸው ብዬ ነው» አለው ይባላል።

* * *

ቸሩ ጋብሮቮ

«ስማ አሳላፊ! አሥር ስቶቲንኪ ከምግብ ጠረጴዛው ሥር ወድቃለችና ፈልጎት መልስልኝ። ካጣሃት ግን ጉርሻ ትሁንህ» አለ አሉ ሥሌው ጋብሮቮ።

* * *

መመካከሩ አይከፋም

ጋብሮቮውን የበሩ ማጠፊያ ይወልቅበትና በሩን ሊጠግን ይነሳል። ልጁን ጠርቶም ከጐረቤት መጥረቢያ እንዲዋስ ይልከዋል። ነገር ግን ልጅየው ባዶ እጁን ይመለሳል፤ ጐረቤትየው 'መጥረቢያ የሚባል ነገር የለኝም' ሲል ዋሽቶት ነበረና!

አባት መልሱን ሲሰማ እጅግ ተቆጥቶ፣ «ይህን ገብጋባ ዱሮውንስ መቼ አማሁት! ሂድና የኛን መጥረቢያ ከዕቃ ቤት አምጣልኝ» አለ ይባላል።

መስተንግዶ

ዘማች ጓደኛውን ከብዙ ዓመታት በኋላ ያገኘው ጋብሮቮ የሚኖርበትን ከተማ ሲያስጐበኘው አረፈደና፣ የምሳ ሰዓት እንደደረሰ አንድ ምግብ ቤት በርቀት እያመለከተው፣ «በል እንግዲህ ወዳጄ፣ እዚያ ቤት ጥሩ ምግብ በዝቅተኛ

ዋጋ ስለምታገኝ ወደዚያው አዝግም:: አንተ ምሳህን በልተህ እስክታበቃ እኔም አንዲት ጉዳይ ስላለችኝ ቤቴ ደርሼ እመለሳለሁ» አለው ይባላል::

* * *

ሒሳብ፣ ሒሳብ ነው

ጋብሮቮው የአንድ ሌቭ (ብር) እዳ ነበረበት:: ታዲያ አበዳሪውም ጋብሮቮ ኖሮ አላስቆም አላስቀምጥ ይለዋል:: በየቀኑ መኖሪያ ቤቱ እየተመላለሰም እዳውን እንዲከፍል ይጨቀጭቀው ነበር:: እንግዲህ አበዳሪው በመጣ ቁጥር ባለእዳው ጋብሮቮ አንድ፣ አንድ ሲጋራ ይጋብዘው ነበር:: ታዲያ በአስረኛው ቀን አጅሬ ማስታወሻ ደብተሩን አውጥቶ የጋበዘውን ሲጋራ ሒሳብ ካሰላ በኋላ፤ «እዳዬ ይኸው ነው፣ ጌታው! አንተም እኔ ዘንድ ያጤስከው ሲጋራ አንድ ሌቭ ሞልቷልና ደህና ሰንብት!» ብሎ አሰናበተው::

* * *

ሠራተኛ... እንደ ቻንድራ

ከእለታት አንድ ቀን የፋብሪካ ባለቤት የሆነ አንድ ጋብሮቮ ወደ ሕንድ አገር ይሄዳል:: እዚያ እንደደረሰም የሕንዱ አምላክ የሆነችው የቻንድራን መታሰቢያ ሐውልት ይመለከታል:: ስድስት እጆች ያሉትን የሴት ቅርፅ ያየው ጋብሮቮ ነጋዴ በቻንድራ እጆች ብዛት ስለተማረከ፣ ወደ

አስጐብኚው ዘወር ብሎ፣ «ለፋብሪካዬ መቅጠር የምፈልገው እንደሷ አይነት ሠራተኞችን ነው»አለ::

* * *

ማን ማንን ሊበላ?

ጤንነት ያልተስማቸው ጋብሮቮያዊቷ ወይዘሮ ቀድሞ የሚያውቋቸውን ዶክተር አባቡር መንገድ ያገኟቸውና፣ «ዶክተር፣ ጤንነት አይሰማኝም:: አህል አይበላኝም፤ ያዞረኛል፣ አባክዎትን ይህን ሕመም የሚያስታግስልኝ መድኃኒት ይዘዙልኝ» ሲሉ ይለምኗቸዋል::

«እሜትዬ ልረዳዎት ዝግጁ ነኝ:: ብቻ ጥቂት ምርመራ ስለሚያስፈልግ ልብስዎን ማውለቅ ይኖርብዎታል» አሏቸው ጋብሮቮው ዶክተር::

የፈሰሰ ብራንዲ ይታፈሳል!

«በዚህ ብርድ እመንገድ ዳር ምን ገተረህ ጃል?»

«ከግሮሰሪ የገዛሁት የብራንዲ ጠርሙስ ወድቆ ስለተሰበረብኝ፣ የፈሰሰው መጥፐ እንደ በረዶ ሲጋገርልኝ አንስቼ ለመውሰድ እየጠበቅሁ ነው::»

* * *

ፍልሚያ

ሁለት ጋብሮቮዎች ይጣሉና ሊፋለሙ ይወስናሉ:: ታዳያ ከተሜዎች እንዳይስቁባቸው የግጥሚያውን ቦታ ከከተማ ወጣ ያለ ሰፍራ ሊያደርጉት ይስማሙና አውቶቡስ እንደተሳፈሩ፣ አንደኛው የደርሶ መልስ ቲኬት ሲያስቆርጥ፣ ሌላኛው የመሄጃውን ቲኬት (የአንድ ንዞ ቲኬት) ብቻ ያስቆርጣል::

ይሽኔ የደርሶ መልስ ቲኬት ያስቆረጠው እየተኩራራ፣ «የመመለስ ተስፋህ የመነመነ መሆኑን ተገንዝበሃል!» ቢለው፣

«ተሳትተሃል ወንድሜ፣ የመመለሻ ቲኬት ያልገዛሁት ባንተ ቲኬት እመለሳለሁ ብዬ ነው» አለው ይባላል::

* * *

የፍቅር መግለጫ

«ፍቅሬ፣ ላንቺ ያለኝን ፍቅር ለመግለጥ ቃላት

ያጥሩኛል!»

«ቃላት ፍለጋ አትጠበብ፣ ወዳጄ! ቁጥሮችም ያገለግላሉ::» (ያለውን ንብረት ዋጋ፣ የገቢውን መጠን ማለቷ ነው::)

* * *

ማስጠንቀቂያ

የጋብሮቮው ሚስት የቤቷን ግድግዳና ኮርኒስ ከጊዜ ወደጊዜ ኮላ እየቀባች ቤቷን በዕዳት ትጠብቅ ነበር:: ይሁን እንጂ ባለቤቷ አንደዜ፣ «ግድግዳዎቹን መቀባትሽን ብትተዪ ይሻላል:: ክፍሎቹ በጣም እየጠበቡ ናቸው» ብሎ ሲገስፃት ተሰምቷል::

* * *

ስንተዋወቅ?

የሳይንስ ክፍለ-ጊዜ ነው:: መምህሩ 'ስልፊውሪክ አሲድ' ስለሚባለው የአሲድ አይነት በማስተማር ላይ ናቸው::

«ልጆች፣ አሁን ይህን የወርቅ እንክብል እዚህ አሲድ ውስጥ ልከተው ነው:: እና አሲዱ ላንቲሙን የሚያበላሸው ወይም የማያበላሸው መሆኑን ከናንተ መኻል አስቀድሞ ሊነግረኝ የሚችል አለ?»

«አያበላሸውም ቲቸር፣» አለ አንዱ ተማሪ ተሽቀዳድሞ::

«ለምን?»

«አሲዱ የሚያበላሸው ቢሆን ኖሮ፣ እርስዎ ቀድሞውኑ አሲድ ውስጥ አይኩቱትማ!»

* * *

የዳንስ ምሽት

ጋብሮቮው አንዲት ልጃገረድ ይዞ ፓርቲ ይሄዳል። ይሁን እንጂ ዳንሱ እንደቀለጠ ልጂቱ ጋብሮቮውን ገሸሽ ታደርግና ካንድ ጐረምሳ ጋር ዳንኪራዋን ታስነካው ጀመር። ጋብሮቮው ካሁን አሁን ወደኔ ትመለሳለች ብሎ ቢታገስም ጐረምሳው ላይ ተጣብቃ ቀረች። አጅሬ ይሽኔ እየተቆናጠረ ወደ ዳንኪረኞቹ ይገሰግሳል።

ከልጅቱ ጋር ይደንስ የነበረው ጐረምሳ፣ የጋብሮቮው አመጣጥ ስላላማረው ለግብግብ ይዘጋጃል።

ጋብሮቮው ግን ረጋ ብሎ አንዱን የመግቢያ ቲኬት ከኪሱ አወጣና፣ «ዋጋው ሃምሳ ሳንቲም ብቻ ነው ወዳጄ። ገንዘቤን ከመለስክልኝ ሌሊቱን ሙሉ ልታስጨፍራት ትችላለህ» አለው።

* * *

የማይታጠፍ ቃል

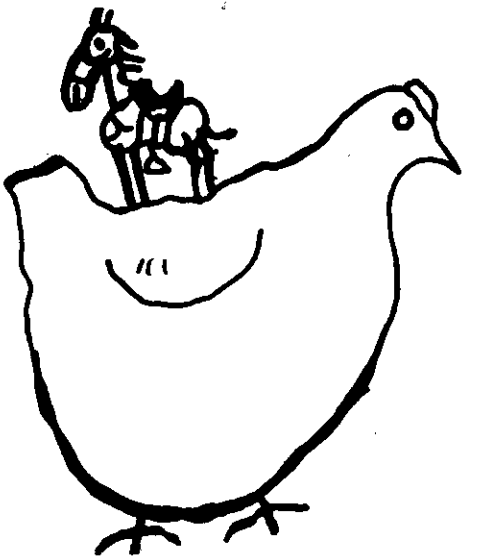
ጋብሮቮው በጣር ይያዝና ከዳኑ ፈረሱን ሸጦ በሚያገኘው ገንዘብ በሙሉ ሻማ ሊያበራ ይሳላል። ስለቱ 'ይሰምርናም' አጅሬ ቃሉን ማክበር ሊኖርበት ሆነ። ብዙ ካወጣ ካወረደ

በኋላ ፈረሱ ላይ ዶሮ ጭኖ ገበያ ወጣ።

«ፈረስ በሁለት ሌቭ (ብር) የሚገዛ» ሲልም ይጮህ ጀመር። እጅግ በጣም ርካሽ ዋጋ በመሆኑም ብዙ ገዢዎች ጋብሮቮውን ከበቡት።

ጋብሮቮው ግን «ፈረሱን ከዶሮዋ ነጥዬ አልሸጥም፣ የዶሮዋ ዋጋ 200 ሌቭ ነው» በማለት አስደነጋጣቸው።

ይሁንና፣ የማታ ማታ ፈረሱና ዶሮዋ ተሸጠውለት ስለቱን ሊያገባ ወደ ቤተ ክርስቲያን ሄደ። የፈረሱን ዋጋ የሁለት ሌቭ ሻማ ገዝቶም አበራ።

ባንድ ድንጋይ...

ጋብሮቮው ራሱን እያዞረው ሰቃይ ቢበረታበት፣ ጓደኛው ደግፎት ወደ ሆስፒታል ይሄዳል። ዶክተሩ የሕመሙን እይነት ሲጠይቁትም ልቡን፣ ሆዱን፣ ራሱን እንደሚያመው ገለጠላቸው። ከዚያም አስፈላጊዎቹን መድኃኒቶች እንዲገዛ አዝዘውለት አሰናበቱት።

በሁኔታው የተገረመው ጓደኛው ራሱን ብቻ እሞት ሳለ ለምን ሆዴን፣ ልቤን፣ አሞኛል እንዳለ ቢጠይቀው፣ «ቂል ነህ ልበል? ልጄ ሆዷን፣ ባለቤቴ ደግሞ ልቧን እንደሚያማቸው አታውቅም?»

«እና?»

«እናማ ለልጄና ለሚስቴ ማስመርመሪያ ተጨማሪ ገንዘብ መገበር የምፈቅድ ጅል እይደለሁማ!»

* * *

ድንጋዩ እንዳይጐዳ

መደዳውን የጋብሮቮ ሱቆች ያሉበት አካባቢ ነው። አንዱ ግድየለሽ ገረምሳ ጐርንጥላውን በአግረኞች መንገድ ላይ መሬት ለመሬት እየጐተተ ይሄዳል። ይሽኔ ከባለሱቆቹ አንዱ ፊት ለፊት ብሎ፣ «አንተ የማትረባ ጐረምሳ፣ ጐርንጥላውን ፈጥነህ አንሳ። የድንጋዮን ንጣፍ ትጐዳዋለህ!» አለው።

* * *

ዘመድ ጥየቃ

ጋብሮቮው ዘመዶቹን ሊጠይቅ ሕፃን ልጁን አስከትሎ ገጠር ይሄዳል። ሰላምታ ተለዋውጠው አረፍ እንዳለ ዘመድየው ሕፃኑን፣ «ና ማሙሽ፣ እጅህን ዘርጋና ቆሎ ልስጥህ» ይለዋል።

«ለአባዬ ይሰጡት!»

«ቆሎ አትወድም እንዴ፣ ልጄ?»

«እወዳለሁ፣ አማማ። ላባባ ስጡልኝ ያልኩትም ያባዬ እጅ ከኔው ትልቅ ስለሆነ ቆሎው በርከት ይልልኛል ብዬ ነው።»

* * *

በጌታ ማመን ቀረ

ጋብሮቫዊቷ አሮጊት ለመቆጠብ ሲሉ የፀሎት መቅረዛቸውን በወይራ ሳይሆን በአህል ዘይት ያበሩ ነበር።

ታዲያ በዚያን አመት ሃይለኛ በረዶ የበቆሎ ማሳቸውን መለመላውን አስቀረው። መቅረዙን በርካሽ የዘይት አይነት ሰላበሩ ቁጣ የወረደባቸው የመሰላቸው አሮጊት መቅረዙ ፊት ተንበርክከው መፀለይ ጀመሩ።

«በደለኛው ባለ ሱቁ ነው፣ አምላኬ። የወይራ ዘይት እስመስሎ ነው የአህል ዘይት የሸጠልኝ» ሲሉ ተናዘዙ።

ከዚያም መቅረዙን በንፁሕ የወይራ ዘይት ሞልተው

ማብራት ጀመሩ።

ይሁንና በሚቀጥሉት ወራትም፣ በረዶ መጣና የበቆሎውን ማሳ አወደመው። መበለቲቱ ተበሳጩ። ለንፁሕ የወይራ ዘይት ያወጡትን ገንዘብ ሲያስቡትማ አበዱ።

«እግዚአብሔር ሆይ! ማናቸውንም ነገር ማየት የምትችል፣ ሁሉን ነገር ማድረግ የማይሳንህ ልትሆን ትችላለህ። ስለንፁሕ ዘይት ያለህ እውቀት ግን ከማንም ተራ ባለሱቅ አይሻልም» ብለው የእህል ዘይታቸውን ማብራት ቀጠሉ።

* * *

ያፈሰሰ ሁሉ

የቅዱስ ዮሐንስ አለት ነበር። ቄሱ አጋብሮቮው መጋዘን ገብተው በባህላቸው መሰረት ጠበል ረጭተው መጨረሳቸው ነበር። ይሁንና ጋብሮቮው የተለመደውን ስጦታ ማቅረቡን ትቶ መጥረጊያ ሰጣቸውና፣ «አባቴ በዚህ ቤት ባህል መሰረት ውሃ ካርከፈከፉ በኋላ መጥረግ ግዴታ ነው» አላቸው ይባላል።

* * *

«እንመሳሰላለን?»

«አንተን ባየሁ ቁጥር ያ ቶትዮ ትውስ እንደሚለኝ ታውቃለህ?»

«ኧረ እንዲያውም! እስከዚህ እንመሳሰላለን እንዴ?»

«በመልክስ አትመሳሰሉም። ግን፣ ቶትዮም እንዳንተው ሃምሳ ሌሽ ተበድሮ አልመለሰልኝም።»

* * *

ወይ ፍንክች

ሁለት ጋብሮቮ ሾፌሮች ጠባብ ድልድይ ላይ ስለተገናኙ፣ አንደኛው የግድ መኪናውን ወደኋላ አንቀሳቅሶ ሌላውን ማሳለፍ ሊኖርበት ሆነ። ግን ወደኋላ በመንቀሳቀስ ነዳጅ ማቃጠልን ሁለቱም አልፈቀዱም።

ስለዚህም እንደኛው ሾፈር «አሁን ቁርጡን ሲያውቅ ያሳልፈኝ የለ?» ብሎ ጋዜጣውን ዘርግቶ ማንበብ ጀመረ።

ይሽኔ ሁለተኛው ሾፈር ከመኪናው ወጣና ኮፈኑ ላይ ተንጋሎ ፀሐይ እየሞቀ፣ «የኔ ወንድም፣ ጋዜጣውን አትበበህ ስትጨርስ ታውሰኛለህ?» አለው ይባላል።

* * *

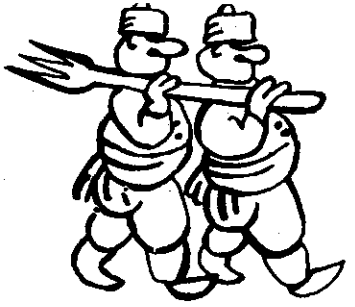
ብልጥ ለብልጥ

ጋብሮቮው የወይራ ፍሬ ሊገዛ ሱቅ ይሄዳል። ባለሱቁም ሊያጭበረብረው ሚዛኑ ላይ ትልቅ ምስማር ያስቀምጣል። ባለሱቁ መዝኖ እንደጨረሰም፣ ጋብሮቮው ኮስተር ብሎ ምስማሩን ከፍሬዎቹ ጋር እየወሰደ፣ «ከፍየበታለኋ - ልውሰደው እንጂ!» አለው።

አሸናፊው ማነው?

ከተለያዩ ከተሞች የመጡ ሰዎች ስለየከተማቸው ውበት ሲወያዩ ይቆዩና፣ 'የትኛዋ ከተማ ይበልጥ ቆንጆ ነች' በሚለው ጥያቄ ላይ ግን መጨቃጨት ይጀምራሉ። ይሁንና ስምምነት መድረስ ስላልቻሉ ከጥቂት ቀናት በኋላ ሁሉም የየከተማቸውን ምርጥ የምግብ አይነት ይዘው በመምጣት የከተማቸውን ልዕልና እንዲያስረግጡ ይወሰንና ይለያያሉ።

የሃስኮኛው ተወላጅ የአንድ ሙሉ በግ አርስቶ፣ የያምቦሌው ሰው ወፍራም ሾርባ፣ የቦርጋሱ ተወላጅ የተጠበሰ ዓሣ፣ የጉርና አር የሆሺስታው ቂሊማ፣ የቶልቡክኑ ትኩስ ዳቦ፣ የፕሎቨ-ዲቡ ፍራፍሬ፣ የሰፍያው የተጠበሰች ዶሮ፣ የካርሎቮው የተቆላ አቾሎኒ፣ የትሮያኑ ብራንዲ፣ የአቤኖቩግራዱ የወይን ጠጅ፣ የራዝግራዱ እርጉ ሲያመጡ፣ ጋብሮቮው ግን ወንድሙን ይዞ መጣ፤ እንዲያባላቸው!

ዶሮ ማታ

መጠጥ የሚወዱ አንድ የጋብሮቮ አዛውንት፣ ለራት የሚሆናቸውን ባቄላ ቀቅለው ከበሉ በኋላ ትንሽ ይተርፋቸዋል። በማግስቱ ሊበሉት ቢሞክሩ ንፍሮው እጅ እጅ ስላለባቸው ማፍሰስ ሊኖርባቸው ሆነ። ይሁንና ያን ያክል በርካታ ምግብ ማባከኑን ስላልፈቀዱት፣ አንድ ብርጭቆ ብራንዲ ቀድተው «ባስኮ፣ ይህን ንፍሮ ከበላህ አንድ ብራንዲ እጋብዝሃለሁ። ዶሮ ማታ!» እያሉ፣ ፊታቸውን አኩሳትረው እጅ እጅ የሚለውን ንፍሮ እንደምንም በልተው ጨረሱት።

ከዚያም ብራንዲውን ሊጠጡ ብርጭቆውን ለማንሳት እጃቸውን ከሰደዱ በኋላ ሀሳባቸውን ይቀይሩና እጃቸውን ሰብስበው፣ «ባስኮ፣ አይበዛብህም? ዛሬ አንድ አገር ንፍሮ ስለበላህ ብራንዲው ለነገ ይደርልህ» ብለው ብራንዲውን መልሰው ወደ ጠርሙሱ አንቆረቆሩት።

* * *

ዶሮ ተራ

«ሰማሽ ወይ፣ እንቁላሎችሽ የሰነበቱ ናቸው። ጫጩቶች ሳይኖሩባቸውም አይቀሩ።»

«ታዲያ ምን አሳሰበሽ፣ እሜትዬ! ለጫጩቶቹ እንደሆነ አላስከፋልዎትም።»

* * *

ጋብሮቮዎች

...የትዳር ጓደኛ ሲፈልጉ ለልብሷ ብዙ ፈርጅ የማትፈጀዋን ቀጭን ልጃገረድ ይመርጣሉ።

...ዋጋ ሲከራከሩ በላብ ይጠመቃሉ።

...ሰጋራ ሲለኩሱም አንዷን ክብሪት እሁለት ሰንጥቀው ነው የሚለኩሱት - ሁሰት ጊዜ እንዲጠቀሙባት።

...በክረምት ወራት ቀጥ ያለና ልሙጥ እንጨት ለማገዶ አይገዙም። ይልቁንም ቆልማማውንና ዐይን የበዛበትን እንጨት ይመርጣሉ። ቆልማማው እንጨት ሳይማገድ መፈለጥ ስላለበት እሱን ሲታገሉ በቂ ሙቀትና ያገኛሉና!

* * *

ዋናው ነገር

ጋብሮቮው መሰላል ላይ ቆሞ ጥገና ሲያካሂድ አዳልጦት ይወድቃል። እንደወደቀም ሕሊናውን ሰቶ ጥቂት ይቆይና ይነቃል። በነቃበት ጊዜም ያቀረበው የመጀመሪያ ጥያቄ፣ «ሰመሆኑ መሰላሉ ተርፏል?» የሚል ነበር።

* * *

ለጥምቀት ያልሆነ...

የጋብሮቮው ሚስት፣ «ሾርባው ውስጥ ስንት እንቁላል

ልጨምር?» ስትል ባለቤቷን ትጠይቃለች።

«እእ... ዛሬ በዓል ስለሆነ፣ ግማሽ እንቁላል መጨመር ትችያለሽ» ሲል አባወራው መለሳ።

* * *

በሚሊዮን የሚቆጠር ኪሣራ

ሁለት ጋብሮቮዎች፣ ባቡር መንገድ ወጥተው ንፋስ ሲቀበሉ አንዱ ባለፀጋ በመርሴዲስ ሲፈስ ያያሉ። ይሽኑ አንደኛው «ያን ሰው ልብ ብለህ ተመልከተው፣ ወዳጄ። ብዙ ሚሊዮን ብር ያከሰረኝ ሰው ነው» አለ።

«አንተ ደግሞ ቀድሞውኑ ምን ገንዘብ ኖሮህ ነው በሚሊዮን የሚቆጠር ብር የምትከስረው?»

«የከሰርኩትማ ልጁን እንዳድርልኝ ብጠይቀው ስለከለከኝ ነው።»

* * *

ሥራና ሙዚቃ

ጋብሮቮው በ-ና እንዲለቅሙለት ሁሰት ልጆች ይቀጥራል። ጀንበር እንደጠለቀችም ሠራተኞቹን ይጠራና ደሞዛቸውን አበላልጠ ይከፍላቸዋል።

ልጅ አግሩ ሠራተኛ በድርጊቱ ተቀይሞ፣ «የኔ ክፍያ ለምን አነሰ?» ሲል ቢጠይቀው፣ «ጓደኛህ ቡናውን ትለቅሙ በነበረበት ጊዜ ሁሉ ያለማቋረጥ ያቈጭና ይዘፍን ነበር።

አንተ ግን ፀጥ ብለህ ነበር የምትሰራው:: ስለዚህም ነው የሱ ክፍያ የበለጠው» ሲል መለሰለት ይባላል::

* * *

አዝራር ሽመታ

ባልና ሚስት የተለያዩ ጉዳዮችን አንስተው ሲወያዩ ሚስቲቱ፣ «አሮጌው ኮቴ አንዲት አዝራር እንኳን የለውም:: ይህን ኮት ለብሼ መታየትም እጅግ ያሳፍረኛል» ስትል ተነጫነጨች::

«እሺ ነገ ገበያ ስሄድ እገዛልሻለሁ::»

«ኮት ልትገዛልኝ? ታድዬ!»

«ኮት አልወጣኝም! አዝራር ነው የምገዛው::»

* * *

ዋናው በር

አንዱ ነጋዴ፣ «ከዚህ ሰፈቅ ኻያ በመቶ ቅናሽ ታገኛላችሁ!» የሚል ማስታወቂያ አበሩ ላይ ይለጥፋል::

አለፍ ብሎ የሚገኘው ሌላ ባለ ሱቅም ገበያ ለመሻማት፣ «ለሳሳ በመቶ ቅናሽ እናደርጋለን!» የሚል ማስታወቂያ ይለጥፋል::

ይህ «አጉል ፉክክር» አመሳላቸው ያለውን ጋብሮቮ ባለሱቅ ክፉኛ አሳሰበው:: ነገሩን በሚገባ ካሰላሰለ በኋላ

ግን፣ «የቅናሽ ዋጋ ገበያ መግቢያ» የሚል ማስታወቂያ በሩ ላይ ለጠፈ::

* * *

እፍርድ ቤት

ዳኛ፣ «ባለቤትህን በሽክላ ሳህን በመፈንከትህ በወንጀል ተከሰህ ቀርበሃል:: ባደርግኸው ድርጊት አልተፀፀትክምን?»

«ተፀፅቻለሁ እንጂ! ሳህኑ'ኮ አዲስ ነበር!»

* * *

ልጅ ወለድኩ ይበል አባት!

«አያቴ፣ ጥርስ አለምትን?»

«ኧረ የለኝም ልጄ!»

«እንግዲያውስ ካስ ተጫውቼ እስክመጣ ዳቦዬን ይያዙልኝ::»

* * *

ረጅም... ያላንድ ቀን አይበልጥ

ጋብሮቮው አደን በተከለከለበት ጫካ ውስጥ ሲያድን ዘበኛ ይይዘዋል:: አጅሬ ግን ዘበኛውን «የዛሬን ብቻ ይማሩኝ:: ውለታዎን አልረሳም» ሲል ያግባባዋል::

ዘበኛውም ይለቀውና፣ የዘያኑ እለት ማታ ጋብሮቮው

ቤት ይሄዳል። ከዚያማ ግብጥው ቀልጦ፣ አስከ አኩለ ሌሊት ሲበሉ፣ ሲጠጡ አምሽተው ሲሰነባበቱ ጋብሮቮው፣ «ይሰሙኝ ጌታው! ሌላ ጊዜ ሳድን ከያዙኝ መንግሥት የተመነውን መቀጮ ቢያስከፍሉኝ እመርጣለሁ» አለው።

* * *

የጋብሮቮዎች መስተንግዶ

ጋብሮቮ የለነበተ አንድ እንግዳ ሲጋራ ሊያቀጣጥል ክብሪት ሲያወጣ አንዱ መንገደኛ፣ «ክብሪቱን አያባክኑት ጌታው!» ሲል ጮኸበትና የተለኮሰ ሲጋራውን ሰጥቶ አስለኮሰው።

እንግዳውም አመስግኖ ሊሄድ ሲል ጋብሮቮው ፈገግ ብሎ፣ «ጌታው፣ ሊያቀጣጥሏት የነበረችውን ክብሪት ይሰጡኝ» አለው ይባላል።

* * *

አይ አስተዳደግ!

«እማምዬ፣ እባክሽን መቀሱን አቀብዪኝ።»

«እንግዳ ሲኖር ብቻ ነው በመቀስ የምንጠቀመው፣ ልጄ። አሁን ግን ክሮቹን በጥርስሽ መቁረጥ ትችያለሽ።»

* * *

ዝርዝር ሒሳቡ ሲተነተን

ጋብሮቮው የሽክላ ድስት ከጐረቤት ይዋስና ይሰበርበታል። ወዳጅነታቸው በዚህ ምክንያት እንዳይሻክር በማሰብ ሊተካለት ገበያ ይወርድና ከተሰበረው ድስት ሁለት ጊዜ የሚተልቅና እጅግ ያማረ የሸክላ ድስት ገዝቶ ጐረቤቱ ዘንድ ይሄዳል።

«ሰደናበር ድስትህን በመስበሬ አዝናለሁ፤ ቢሆንም አዲስ ድስት በምትኩ አምጥቼልሃለሁ» ብሎ በፈገግታ አዲሱን ድስት ይሰጠዋል።

ጋብሮቮው ግን ቅር ተሰኝቶ፣ «አዬ! አሮጌው ድስት'ኮ ሊጠጣ የሚችለውን ያህል ቅባት ጠጥቶ በቅቶት ነበር» ሲል መለሰለት።

* * *

የጋብሮቮ ደም

በጠና የታመመ አንድ የውጭ ዜጋ ጋብሮቮዎች ሆስፒታል ይገባና ደም ይሰጠዋል። ደም ከተሰጠው በኋላ ስለተሻለውም ደም ለለገሰው ሰው ክፍተኛ ወሮታ ከፈለው።

ሰውየው ለሁለተኛ ጊዜ ደም አሰፈለገው። በዚያን ጊዜ ደም ለለገሰው ባለውለታው የከፈለው ወሮታ ግን ከበፊቱ ያነሰ ሆነ።

ለሦስተኛ ጊዜ ደም ከተለገሰለት በኋላ ግን እስከነጭርሱ ምንም አይነት ወሮታ አልከፈለም፣ ምን ለወጠው? በደም ስሩ ውስጥ የሚዘዋወረው የጋብሮቮ ደም ነበራ!

* * *

አማራጭ ቢጠፋ

አለቱ ሞቃት ነበር። እንዲያም ሆኖ ግን፣ ዲታው ጋብሮቮ እጅግ በተጨናነቀው ሦስተኛ ማዕረግ ተሳፍረው በባቡር ይጓዛሉ። ታዲያ ሀብታም መሆናቸውን የሚያውቅ አንድ ተሳፋሪ ጮክ ብሎ፣ «ቸርባጂ፣ እንዴት እርስዎ ሦስተኛ ማዕረግ ይሳፈራሉ?» ሲል ቢጠይቃቸው፣ «አራተኛ ማዕረግ ስለሌለ ነው ልጄ!» በማለት መለሱለት።

* * *

«እኔን አይተህ ተፅናና»

ጋብሮቮው ጐተራ ሊሰራ ይነሳል። ግንበኛ ጠርቶ ዋጋ መደራደር እንደጀመሩም፣ ጐተራው በአስር ቀናት እንደሚጠናቀቅለትና ለግንበኛው በቀን አምስት ሌቭ፣ ለረዳቱ ደግሞ በቀን ሁለት ሌቭ መክፈል እንዳለበት ይረዳል።

«ተጨማሪ ሰው እንኳን አያስፈልግም። እኔው ረዳት እሆንህና ሁለታችን እንሰራዋለን» ሲል፣ ግንበኛውን ያግባባውና ጐተራው ተሰርቶ ያልቃል።

ሂሳቡን ቁጭ ብለው ሲተሳሰቡት ግን አስር ሌቭ ይምታታል።

በዚህን ጊዜ ጋብሮቮው ግንበኛውን ሲያፅናናው፣ «አትበሳጭ ወዳጄ፣ አንተ እንኳን አስር ሌቭ ቢጐድልህም ገንዘብ አግኝተሃል። እኔ ረዳትህ አለሁ አይደለም ሰባራ ሳንቲም እንኳ ያላገኘሁ?» አለው ይባላል።

* * *

ካሣ

ጋብሮቮው መኪናውን እያሽከረከረ ሲሄድ አንዱ እግረኛ ዘሎ መንገዱን ይዘጋበታል። ጋብሮቮው ፍሬኑን ጥርቅም አድርጉ ስለያዘ ጉማው አስፋልቱ ላይ ቢንሸራተትም፣ የመንገደኛው ሕይወት ይተርፋል።

የተደናገጠው እግረኛም፣ ጋብሮቮውን እጅግ በጣም ያመሰግነው ጀመር።

ጋብሮቮው ግን፣ «ምን ያህል ገንዘብ ልትሰጠኝ ትችላለህ?» ሲል ምስጋናውን በጥያቄ አቋረጠው።

«አምስት ሌቭ ብቻ ናት ያለችኝ። ቢሆንም ነፍሴን ስላተረፉልኝ አራት ሌቭ ይውሰዱ።»

«ጉማዬ ሲንሸራተት ስለተበላም ተጨማሪ አንድ ሌቭ ይገባኛል።»

* * *

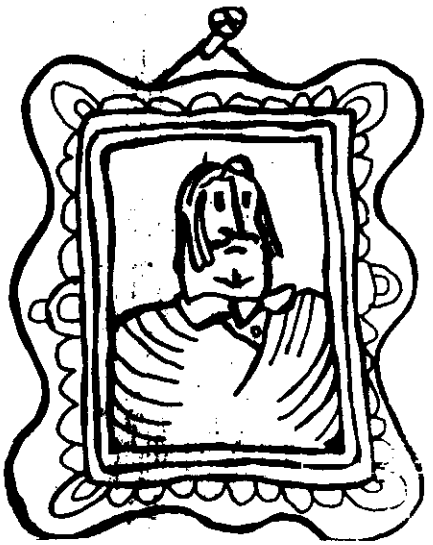
«ማን አጨማልቀው አለህ?»

አርቲስቱ ሸራ ጨርቅ ላይ የተሠራ ሥዕሉን ላንድ ጨርቃ ጨርቅ ነጋዴ ሲሸጥ ዋጋ ይነጋገራል።

«ሃምሳ ሌቭ ሽጥልኝ።»

«ምን?! ሃምሳ ሌቭ አልከኝ?! ልሙጡን ጨርቅ እንኳን ካንተ ከራስህ የገዛሁት በአንደ መቶ ሃምሳ ሌቭ ነው።»

«አስታውሳለሁ። ታዲያ እኔ ስሸጥልህ ጨርቁ ንጹሕ ነበራ!»

መንገዱ ይሸው ነው

የንግድ ሙያ አልገባህ ያለው አንድ ነጋዴ ከጋብሮቮው ጥቂት ዕውቀት ለመቅሰም ባልንጀራ ያደርገዋል። ጋብሮቮውም በሐሳቡ ስለተስማማ ዕቃ ሊገዙ ወደ ቦልካን የተራራዎች ሰንሰለት ይሔዳሉ።

ጋብሮቮው መንገዳቸው ላይ ያገኙትን ጠቃሚ ነገር ሁሉ እየገዛ ይሸከም ነበር። የጥንቸሉን፣ የበጉን፣ የቀበሮውን ቆዳ ሁሉ ገዝቶ ትከሻው ላይ ቆለለ። አገበሬዎቹ ደጃፍ ድረስ እየሄደ ስለ ሳቸውም ቆዳዎቹን የሸጡለት በርካሽ ዋጋ ነበር።

ከሸመታ መልስ ነጋዴዎቹ ስለደከማቸው ዐረፍ አንዳሉ ጋብሮቮው «ስማኝ ወዳጄ!» ይለዋል፣ «ቃል በገባሁልህ መሠረት ማለፊያ ነጋዴ እንዲወጣህ አደርጋለሁ። አሁን ግን ሦስት መቶ ሌቭ እንድታበድረኝ እፈልጋለሁ። ካዛንሎስ እንደደረሱንም ገንዘብህን እመልስልሃለሁ።»

«ማበደሩንስ አበድርሃለሁ፣ ብቻ አንድ ወይኑት መያዣ እፈልጋለሁ።»

«መያዣማ ይሸውልህ» ብሎ ጋብሮቮው የተሸከመውን አንዳገር ቆዳ ወደ ነጋዴው ትከሻ አሸጋገረው፣ «ዋጋው እንዲህ ቀላል እንዳይመስልህ፣ አራት መቶ ሌቭ ያወጣል» ሲልም አሳባባው።

ከዚያም ጋብሮቮው ገንዘቡን ይዞ፣ ነጋዴው ቆዳዎቹን ተሸክሞ ጉዞአቸውን ቀጠሉ። ካዛንሉስ እንደደረሱ ጋብሮቮው ገንዘቡን አውጥቶ «ገንዘብህ ይኸውልህ ወዳጄ። አንተም በመያዣነት ያቆየኸውን ቆዳ ስጠኝ» አለው።

ቆዳውን ወሰዶም በአንድ ሺ ሌቭ ሸጠና የትርፉን ግማሽ ለጓደኛው ሰጠው። ገዢዎቹ በራቸው ድረስ ስለመጣላቸው በውድ ዋጋ ገዙት።

ነጋዴ መሆን የሚቻለው በእንዲህ ዐይነት ጥበብ እየተጠቀሙ ነው ወዳጄ። ሲሔዱ የሚያተርፈውን ሁሉ ይዘው፣ ሲመለሱም እንደዚሁ የሚያተርፈውን ተሸክመው ማትረፍ የተገባ ነው። ባዶ እጅ መንጠዝጠዝና መንከርፈፉ ግን ዋጋ የለውም» ሲል ምክሩን ለገሠው።

* * *

ጋብሮቮዎች

...ቁርስ ሲጋብዙ የቢላዎቻቸውን ጫፎች ያግሉዋቸዋል - ቅቤ (ማርገሪን) በደንብ መዛቅ እንዳያስችሉ።

...ማንኛውንም ነገር ቀለም ሲቀቡ የሚለጥፉት ማስታወቂያ «ቀለም እንዳያበላሽዎ ይጠንቀቁ!» የሚል ሳይሆን «ለቀለሙ እዘኑለት» የሚል ነው።

...በግ አንጠልጥለው አሮሰቶ በሚጠብሱበት ዕንጨት ፍቅፋፋቂ ሾርባ (መረቅ) ያበስላሉ።

...ለዕንቁላላቸው መሳቢያ ቢንቢ ያስገቡለታልም ይባላል፣ ባንዲ አንድ ዕንቁላል መጨረስ አባካኝነት ነው ብለው ያምናሉና።

* * *

አንድ ዕንቁላል ሙሉ?

ከሰለታት አንድ ቀን ጋቭሮቮዎች ዘንድ እንግዳ ይመጣና ትልቋ እማማ ለቁርስ ዕንቁላል ቀቅለው ያቀርቡለታል። በዚህ ያልተለመደ ለጋሥነታቸው የተገረመው ሕፃን ልጅም አፋጥጦ ይመለከት ጀመር። እያቱ ግን ሲያጽናኑት «አታስብ ልጄ፣ ወዳጃችን ዓሣማ ሰላይዶለ አንድ ዕንቁላል ሙሉ አይጨርስምና እንደሚያስተርፍልህ እርግጠኛ ሁን» አሉት ይባላል።

* * *

ለነገ ማለትን አስተማሩት

ጋብሮቮው ወጣት ለናቱ ዕረፍት መታሰቢያ ይሆን ዘንድ ሻማ አብርቶ ሲጸልይላት ከቆየ በኋላ አባትየው ሻማውን ያጠፋታል። ልጅየውም ተገርሞ ሲመለከታቸው «ቀሪውን ደሞ ነገ እኔ አበራላታለሁ» አሉት ይባላል።

* * *

ማስታወቂያ

ከጥቂት ዓመታት በፊት 'ናቭ ድኒ' የተባለውን ባለ

ዐሥራ ስድስት ገፅ የመንግሥት ጋዜጣ ጋብሮቮ አካባቢ ለመሸጥ «በሥራ ስድስት ጋዜጦች በአንድ ሌቭ ይግዙ!» የሚል ማራኪ ማስታወቂያ ይወጣ ነበር።

* * *

ብልጥ ለብልጥ...

«እውን ያ ገንዘብ ተቀባይህ ትልቋን ልጅህን ሊያገባ ነው?»

«አምነነ ሰሞኑን ይጋባሉ።»

«በዚህች ምድር ላይ የማላምነው ፍጡር ቢኖር ይህ ሰው ነው እያልክ ታሟገውተኝ አልነበረም?»

«አሁንም አላምነውም። ጋብቻውን የፈቀድሁትም የሚሠርቀኝ ገንዘብ በተዘዋዋሪ ለልጄ ይደርሳታል ብዬ ነው እኮ።»

* * *

ራስን ማታለልም ይጠቅማል

ኃይለኛ አጫሽ የሆነ አንድ ጋብሮቮ ሲጋራ ከመለኮሱ በፊት ሲጋራውን ለምን እሁሰት እንደሚከፍለው ተጠይቆ ሲያስረዳ «ሁለት ሲጋራ ያጨስኩ ስለሚመስለኝ ብዙ ላለማጤስ በማደርገው ጥረት ስለሚረዳኝ ነው» አለ ይባላል።

* * *

ኮትህን አውሰኝ

አንድ የሴቭሊየቮ ሰው መርከብ እንደተሳፈረ ጋብሮቮ ጓደኛውን «ኮትህን አውሰኝ» ሲል ይጠይቀዋል።

«የራስህ ኮት ምን ሆነብህ?»

«እኔ ዋና ስለማልችል መርከባችን ምናልባት ብትሰምጥ ለኮትህ ስትል እኔን ለማዳን ብርቱ ጥረት ታደርጋለህ ብዬ ነው እንጂ ኮቴስ ምንም አልሆነም።»

* * *

ገበያ ወዳለበት

የጋብሮቮው ልጅ የልብ ሐኪም ለመሆን የሚያስችለውን ትምህርት በመከታተል ላይ ነበር። አባቱ ግን በውሳኔው ተበሳጭቶ «አንተ ጅል! የሰው ልጅ አንዲት ልብ ብቻ ስትኖረው ሠላሳ ሁለት ጥርሶች እንዳሉት አታውቅም? በል አሁን ይህን የቂል ትምህርትህን ወደጎን ትተህ የጥርስ ሕክምና ሙያን እንድትከታተል» ሲል መከረው።

* * *

አርቆ ማስተዋል

በሊጋሪያዊቷ ዘፋኝ ሀሪስቲና ሞሮፎቫ እጅግ በጣም ወፍራም ነበረች። ታዲያ ዱሮ ጋብሮቮ ተምራ ኖሮ

ወዳጆቿን ለመጠየቅ ወደዚያው ትሔዳለች።

ይሁንና ያረፈችበት አልቤርጎ ባለቤት ሙሳረድ ስላሠጋቸው አልጋዋ ሥር ረጅምና ጠንካራ የብረት ሣጥን አኖሩ - ያልጋው ሽቦ እንዳይረግብ!

* * *

ዕንቁላል ተራ

«አምስት የጥቁር ዶሮ እንቁላሎች ይስጡኝ አንቱ» አለች ጋብሮቮዱቱ ዕንቁላል ተራ ሔዳ። ባለ ዕንቁላሏ በነገሩ ተገርማ «እርስዎ የትኞቹ እንደሆኑ የሚያውቁ ከሆነ መርጠው ይውሰዱ» ብትላት አጅሪት ተለቅ ተለቅ ያሉትን ዕንቁላሎች መርጣ ወሰደች።

* * *

ምርመራ

«አንተ ዘንድ ሊመረመሩ የሚመጡትን ሕመምተኞች ሁሉ ምን እንደሚመገቡ ለምን ትጠይቃቸዋለህ? አመጋገባቸው ስለ ሕመማቸው ይበልጥ እንድታውቅ ይረዳሃል?»

«እንደሱ ሳይሆን ምን ያህል ሊከፍሉኝ እንደሚችሉ ለመገመት ያስችለኛል» አሰ ጋብሮቮው ይክተር።

* * *

ርካሽ ከሆነ አያጣላም

ጋብሮቮው ለአሞኩ የመቃብር ሐውልት ሊያሠራላቸው ይነሣሣና ባለሙያ ዘንድ ሔዶ «ዋጋው ከፍተኛ ያልሆነ ጥሩ ሐውልት ማግኘት እችላለሁን?» ሲል ይጠይቃል።

«አንድ ቆንጆ ሐውልት አለ። ብቻ የሌላ ሰው ስም ተቀርጾበታል።»

«ግዴለም እወስደዋለሁ። አማቱ እንደሆኑ ማንበብና መጻፍ አይችሉ።»

ማስታወሻዬ

ብታምኑም ባታምኑም በምሳ ሰዓት ቤቱ እንደምመጣ የሚገልጽ ማስታወሻ ለቶትዮ እቤቱ ትቼለት ነበር። ታዲያ በቀጠርኩት ሰዓት ቤቱ ብሔድ አጣሁት።

ወረቀትዋ ደርሳዋለች ማለት ነው።

* * *

«ለኔ ምሳ አታዘጋጂልኝ»

ጋብሮቮው የቤቱን ጣሪያ ራሱ ጠግኖ ኖ ጨርሷል ለማጸን ይወስናል። ሆኖም ምንም ዐይነት ዕውቀትም ሆነ ልምድ ስላልነበረው ከጣራው ላይ ተንሸራትቶ ይወድቃል። እንዲጋጣሚ በማድቤቱ መስኮት አቅጣጫ ቁልቁል ይወድቅ ኖሮ ባለቤቱን «ለኔ ምሳ አታዘጋጂ!» አላት ይባላል።

* * *

የጋብሮቮ ቅርሶች

በጋብሮቮ የሚገኝ አንድ ቤተ መዘክር ቅርሶችን በጥሩ ሞጋ ለመግዛት ማስታወቂያ ያወጣል። ይህን የሰማ ጋብሮቮም ጫማዎቹን ተሸክሞ ይቀርብና «ጫማዎቼ ረጅም ዕድሜ ያላቸው ቅርሶች ናቸው» ይላል፤ «ባንደኛው ያለም ጦርነት አባቴ ተጫምቷቸው ነበር። ከጦርነቱ መልስ እኔ ለሁለት ዓመት ተጠቀምኩባቸው። ቀጥሎ ባለቤቴ ለቤት

ጫማነት ተገለገለችባቸው። ከዚያ ልጄ 'ጀልባዎች ናቸው' እያለ አንድ ክረምት ሙሉ ተጫወተባቸው። በመጨረሻም እኔ ራሴ በሁለተኛው ያለም ጦርነት ወቅት ልጫማቸው ተገደድሁ። በእውነቱ እኒህ ጫማዎቼ በቀላሉ የማይገኙ ቅርሶች ናቸው።»

* * *

እባብ ለባብ...

«አባቴ ስላበደ ሱቁን እኔ እያካሔድኩት ነኝ።»

«ማለፊያ ነው። እንግዲያውማ የዕዳ መክፈያ ጊዜዬን ታራዝምልኛለሃ!»

«አልተግባባንም ወዳጄ። እኔ'ኮ አይደለሁም ያበድኩት፤ አባቴ ነው» ሲል ጋብሮቮው አስረዳው።

* * *

አልቤርጎ ፍለጋ

ጋብሮቮው መኝታ ፍለጋ ሆቴል ቤት ይሔዳል።

«ላንድ ሌሊት ስንት ነው የምታስከፍሉት?»

«ክፍሉ አንደኛ ፎቅ ከሆነ ዐሥር ብር፣ ሁለተኛ ፎቅ ከሆነ ስምንት ብር፣ ሦስተኛ ፎቅ ከሆነ ስድስት ብር፣ አራተኛ ፎቅ ከሆነ ደሞ አራት ብር ነው የምናስከፍለው።»

ጋብሮቮው ጥቂት አሰብ አድርጎ ከዞሮሌሉ መውጣት እንደጀመረ ቦዩ፣ «ምነው? ኪራዩ በዛብኝት?» ሲል ቢጠይቀው፣

«ኪራዩ በዝቶብኝ ሳይሆን ፎቁ አንሶብኝ ነው» አለና ሔደ።

* * *

የሰው ፍላጎቱ

ጋብሮቮው ቤት ሊገዛ ሲያፈላልግ 'ምን ዐይነት ቤት ትፈልጋለህ' ተብሎ ቢጠየቅ፣ እንዲህ ብሎ መለሠ፦

«ሚስቴ ከቤት ሥራዋ ጊዜ ተርፏት ከጎረቤት ጋር ቁጭ ብላ እንዳታወራ የሚከለክላት ያህል ስፋት ያለውና፣ አሣቤም አብረውኝ እንዳይኖሩ የሚከለክላቸው ግብት ያለው ቤት ነው የምፈልገው።»

* * *

አውቶቡስ ላይ

ጋብሮቮው ልጁን ይዞ አውቶቡስ ይሳፈራል።

«ለዚህ ሕፃን ስንት ነው የምከፍለው?»

«ዕድሜው ስንት ነው?»

«አምስት።»

«ምንም አይከፍሉም፣ ጌታው።»

«ወንበር ቢያገኝስ?»

«ምንም አይከፍልም።»

«እንግዲያው ጭን ላይ ባስቀምጠው ስንት ትከፍለኛለህ?»

* * *

መሃይም መሳይ

ጋብሮቮው ነጋዴ ከመሠረተ ትምህርት ያልተሳቀቀ ሰው የፃፈው የሚመስል ማስታወቂያ ሉቱ በር ላይ ለጥፎ ኖሮ የተለያዩ ሰዎች ማስታወቂያው መሃይም እንደሚያስመስለው ቢነግሩት «ደንበኞቹ በቀላሉ የሚያውቁት መሃይም ያገኙ እንዲመስላቸው ብዬ ነው» አላቸው ይባላል።

* * *

ሀብታም ለመሆን

አንድ ወጣት ብቻውን የተጠበሰ ሙሉ ዓሣ ሲበላ ያየው ጋብሮቮ «እንዴት ያለኸው አባካኝ ሰው ነህ አባክህ?» ብሎ ከገሰፀው በኋላ የሚከተለውን ምክር ለገሠው።

«ስማኝ ልጄ፣ እኔ አንድ ዓሣ ለአንድ ሙሉ ቀን እንዲበቃኝ አደርጋለሁ። ጠዋት አሁለት አተክፈለ ዳቦ

መኻል የተጠበሰውን ዓሣ ከትቼ አሻሽቼ ዳቦውን ዘይት ሊነካው ዓሣውን አውጥቼ አሰቀምጬ ዳቦውን ብቻ እበላለሁ። ከዚያም ለምሳዬ ግማሹን ዓሣ እበላና ቀሪውን ለራት አደርገዋለሁ።»

* * *

«እንኳን ነገርከኝ!»

«ውሻህ ዛሬም አንጏን ዶሮዬን በላብኝ።»

«እንኳን ነገርከኝ። ቀኑን ሙሉ ምንም የሚበላ ነገር አልሰጠውም።»

* * *

የጉድ መንደር

ጋብሮቮ አካባቢ ያለች ያንድ መንደር ነዋሪዎች አስተማሪ ቀጠሩና በዓመት ከየቤቱ ሁለት፣ ሁለት ባልዲ ብራንዲ (መጠጥ) ሊሠሩሉት ተዋዋሉ።

ዓመቱ መጨረሻ ላይ መምህሩ ትልት በርሜል አዘጋጅቶ ብራንዲውን መሰብሰብ ጀመረ። ሁለት መቶ ቤቶች ስለነበሩም አራት መቶ ባልዲ ደረሰው።

ከዚያም መምህሩ የሰበሰበውን ብራንዲ በሐራጅ እንደሚሸጥ የሚገልጽ ማስታወቂያ አወጣ። ሊገዙት የመጡት ነጋዴዎች ብራንዲውን በቀመሱ ጊዜ ግን እጅግ

ሣቁበት፣ ተሣለቁበትም።

ለካስ የአገሬው ሕዝብ 'የኔ ሁለት ባልዲ ውሃ አንድ በርሜል ሙሉ ብራንዲ ውስጥ ብትገባ እጅግም ለውጥ አታመጣም' እያለ ውሃ ሰፍሮለት ኖሯል!

* * *

ጋቭሮቮዎች

...ዋጋ መክራከርን ከማፍቀራቸው የተነሣ ትንሿን ሽርፍራፊ - ማለትም ቦድካ የተባለችውን - የስቶቲንካ ወይም የሳንቲም አንድ ዐሥራ ስድስተኛ ፈጥረዋል።

...ከሰቅ ዕቃ ሲገዙ በዕለቱ በወጣው ጋዜጣ እንዲጠቀለልላቸው ይፈልጋሉ።

...ሊባጎ ወይም ክር ወድቆ ካገኙ ጣታቸው ዙሪያ በመጠምጠም መጠኗን ይለካሉ። ጣታቸው ላይ አንዲ ከዘረች ትጠቅማለች ብለው ስለሚያምኑ ያስቀምጣታል።

...የዶሮዎቻቸውን ዕንቁላል መጣያ ሥፍራ ይበሱና ከረጢት ብጤ ከሥር ይቋጥራሉ። ከዚያም ዶሮዎቹ ዕንቁላል ከጣሉ በኋላ እከረጢቱ ውስጥ ገብቶ ስለሚጠፋባቸው ሌላ ዕንቁላል ለመጣል ጥረት ያደርጋሉ።

* * *

እፍል ውሃ

«የገላ መታጠቢያ ሳህን ያለውን ክፍል የምታከራዩት ስንት ነው?»

«ሁለት ሌቭ::»

«በል አንድ ሌቭ ይኸውልህ፡ ፈጠን ብለህ ግማሽ ሣህን ውሃ ሙላልኝና ልታጠብ::»

ቴሌግራም

ጋብሮቮው ለንግድ ክፍለ ሀገር ይሔድና ሽቀጡን እንዳጣራ ለባለቤቱ ቴሌግራም ሊልክ ወደ ፖስታ ቤት ይሔዳል::

«ዕቃዎቼ በትርፍ ተሸጠዋልና ዓርብ ማታ ጋብሮቮ እገባለሁ:: ያንቺው ዲሜትር» ብሎም ፎርሙን ሞላ::

ሆኖም የሚከፍለው ገንዘብ በቃላት ቁጥር ብዛት ስለሆነ ቃላቱ የበዙ ስለመሰለው 'ማሪያ ምንጊዜም አትርፌ እንደምሸጥ ስለምታውቅ ይህን መጥቀስ አያስፈልግም' ይልና ሐረጉን ይሠርዘዋል::

«ዓርብ ማታ ጋብሮቮ እገባለሁ:: ያንቺው ዲሜተር» የሚለው መልዕክት ብቻ ይቀራል::

ይሁን አንጂ አሁንም ክፍያው የሚበዛ መስሎ ስለታየው 'ጋብሮቮ መመለሴ የታወቀ ስለሆነ መጥቀስ አያስፈልግም' ብሎ ሠረዘውና «ያንቺው ዲሜተር» የሚለው ቀረ:: በመጨረሻም 'የርሷ መሆኔንማ በሚገባ ታውቃለች:: ይህንንም ለመንገር ገንዘብ ማውጣት አስፈላጊ አይደለም' ብሎ ፎርሙን ቀዳደደና ከፖስታ ቤቱ ወጥቶ ሔደ::

* * *

ከፍተኛ መሥዋዕትነት

ከምግብ ሁሉ ርካሽ የሆነውን የባቄላ ሾርባ እየተመገቡ በብዙ ቁጠባ ብዙ ሀብት ያጠራቀሙት አያ ሚንዮ ለከተማይቱ ቤተ መጻሕፍት ዐርባ ሺ ሌቭ በማዋጣታቸው በምረቃው ሥነ ሥርዓት ላይ እንዲገኙ ተጋብዘው በመጨረሻ ስማቸው ለመታሰቢያነት ተጽፎ የሚኖርበትን ሥፍራ ሲያሳዩዋቸው፡

'ሚንዮ አዚህ ለመድረስ ምን ያህል የባቄላ ሾርባ ፈጅተሃል!' ሲሉ በራሳቸው ቀለዱ::

* * *

ሀ፤ ሁ

አባት ለልጁ አዲስ ጫማ ይገዛለትና ዘመድ ሊጠይቁ ይሔዳሉ። መንገድ ላይ እንዳሉም አባት «አዲሱን ጫማህን አድርገሃል?» ሲል ይጠይቃል።

«አዎን አባባ!»

«እንግዲያውስ ነቃ ብለህ በረዥሙ መራመድ አትርሳ!»

* * *

ስንፍና ነዋ!

«ጎረቤቶቻችን ሁልጊዜ ሥጋ የሚበሉት ለምንድነው አብዬ?»

«ቲማቲም መትከል ስለሚሰንፉ ነዋ፥ ልጄ!»

* * *

ጲጵ!

መኪና በዱቤ የገዛ ጋብሮቮ ዕዳውን ሲከፍል ከተዋዋለበት ገንዘብ ቀንሶ ይከፍላል። ይህን ያደረገበትን ምክንያት ለሻጮቹ በጽሑፍ ሲያብራራ፥ «የመኪናዋን ክላክስ (ጥሩንባ) የመለስኩት ከጥቂት ልምምድ በኋላ የክላክስ ድምፅ ከአፈ ሜውጣት ስለቻልኩ ነው። ይህ ማስታወሻ እንደደረሳችሁም ቀሪ ሒሳቡን እወራርዳችሁ ከዕዳ ነጻ እንደምታደርጉኝ እተማመናለሁ። ከምስጋና ጋር የናንተው

ኤም አላታ!» አላቸው።

* * *

ሊበላ?

ጋብሮቮው ሶፊያ ከተማ ባቡር ጣቢያ ሲደርስ መሽቶ ነበርና ጋሪ ጠርቶ «ክቡናር ሠፈር አድርሰኝ!» ብሎ ይሳፈራል።

ነጂውም «ይኸ ከርፋፋ ጋሪ ሲሳፈር ዋጋ እንኳን አይነጋገርም? ቆይ እንክት አድርጌ እበላው የለ?» እያለ ወደታዘዘበት ሥፍራ ሸመጠጠ።

ከክቡናር አካባቢ ሲቃረብ ጋብሮቮው «ጉድ ሆንኩ ጃል! አንዴ አቁምልኝ» ሲል ጮኸ። ከጋሪው ወርዶም ከብሪት ፍለጋ ኪሶቹን እየዳበሰ «በሰው ስሥቅ በኔው ይድረስ? ወቸ ጉድ የወርቅ ጊኒዬ (0ሥር ሌቭ የሚመነዘር የወርቅ ሳንቲም) ተንከባላ መቀመጫው ሥር ገብታለች። አንዴ ታገሠኝ ልፈልጋት» አለ።

ይኼኔ ጋሪ ነጂው ፈረሱን ሾጥ አድርጎ ሸመጠጠ።

ጋብሮቮውም ብቻውን እየሣቀ አቅጣጫውን ለውጦ ሔደ።

* * *

ኩራት እራት

ጋብሮቮው ሱቅ አንድ እንግዳ ተቀምጦ ሳለ ረዳቱ

የወይራ ዘይት ማለቁን ይነግረዋል። ጋብሮቮው ፉክ ብሎ «ካያ ሊትር የሚይዘውን ደምበኛን ፈልግና በሱ ሙሉ ገዝተህ ቶሌ ና። ገንዘቡም ይኸውልህ» ብሎ ካዘዘው በኋላ፣ ጠጋ ብሎ በጆሮው «አምስት ሊትር ብቻ ነው የምትገዛው ልብ አድርግ» ይለዋል።

* * *

«ሲጋራው ያለቀበት...»

ጋብሮቮው «እዚህ ሰፊ ከተማ ውስጥ የሚያውቀኝ ሰው ስለማይኖር በነጻ ሲጋራ ማጤስ መቻል አለብኝ» ብሎ ይነግራል። ሲጋራ ከመንገደኞቹ ይለምንና ለማስመሰል ሳንቲም አውጥቶ ሊከፍል ይግደረደራል። ከተሜዎቹ ግን አይቀበሉትም ነበር። በዚህ ዘዴ ለረጅም ጊዜ ከተጠቀመ በኋላ፣ አንድ ቀን ሶፊያ ባቡር ጣቢያ አካባቢ አንዱ ሲጋራ ይሰጠውና ኮስተር ብሎ ሳንቲሙን ይወስድበታል።

«ብልጣ» ጋብሮቮ በዚህ ያልተለመደ ነገር ከመደንገጡ የተነሣ ሊጠይቀው የቻለው አንዲት ጥያቄ ብቻ ነበር - «የየት አገር ሰው ነህ፣ ወዳጄ?»

ያገኘውም መልስ 'የጋብሮቮ' የሚል ነበር።

* * *

ጋብሮቮዎች

...የሰዓታቸው መዘውሩና ጥርሱ እንዳያልቅባቸው ሰዓታቸውን ማታ ማታ ያቆሙታል።

...የዳንስ ምሽት ሲያዘጋጁ የሌላው መንደር ሙዚቃ ይሰማቸው ዘንድ መርገጫው ጨርቅ የሆነ ጫማ ያረጋሉ።

...ፈረሶቻቸውን ሲመግቡ አረንጓዴ መነጽር ያደርጉላቸዋል። መነፅር ያጠለቁትም እንስሳት የዕንጨቱ ፍቅፋቂ ድርቆሽ ስለሚመስላቸው የተሰጣቸውን ጥርግ አድርገው ይበላሉ።

* * *

የገባ ያገለግላል

«የአየሩ ሙቀት ስኖት ደርሷል፣ ፍቅርዬ?»

«ዐሥራ አምስት ዲግሪ ሴንቲግሬድ።»

«ውጪውስ?»

«ካያ ዲግሪ ሴንቲግሬድ።»

«እንግዲያውስ መስኮቱን ከፈቺና አምስቱን ዲግሪ ሴንቲ ግሬድ ወደ ቤት አስገቢው።»

* * *

አሳት ዐመድ ወለደ

ወጣቱ ጋብሮቮ አዛውንቱ ሚንዮ ዘንድ ሔዶ የንግድ ሥራ ለመጀመር ማቀዱንና የገንዘብ እጥረት እንዲጋጠመው ያዋያቸዋል። እያ ሚንዮ የወጣቱ ቤተሰቦች ወዳጅ ስለነበሩ የሚፈልገውን ገንዘብ ወዲያውኑ ሰጡት። ወጣቱም በዚህ እጅግ ተደስቶ ሲጋራ አወጣና በክብሪት ለኩሶ ማጤስ

ጀመረ። አበዳሪው አዛውንት በወጣቱ ድርጊት ተገርመው አንዱ እሱን ከዚያም ያበደሩትን ጥቅል ብር ተመለከቱና «ልጄ፣ ገንዘቡን ስቆጥር ተሳስቼ ይሆናልና እስኪ መልሼ ልቁጠረው» አሉት። ጥቅሉን ብር እጃቸው አንዳስገቡም «አባትህ እንኳ እምነት የሚጣልበት ሰው ነበር። አንተ ግን የጋመ ምድጃ አፍንጫህ ሥር እያለልህ ክብሪት ታቀጣጥላለህ። ስለዚህ ነጋዴ ልትሆን አትችልም» አሉት ይባላል።

* * *

የሥራ ክፍፍል

ራቾና ጆርጂ ገንዘብ አዋጥተው አህያ ይገዛሉ። ቤታቸው እንደደረሱም ራቾ ሆዬ፣ «ውድ ጎረቤቴ የትኛውን ያህያ ግማሽ ነው ንብረትህ ለማድረግ የምትፈልገው?» ሲል ይጠይቀዋል።

«እረ! ምን ይሉታል ይሄን? አህያው እንደሆነ የጋራ ሀብታችን ነው። ታዲያ መከፋፈል ምን ያስፈልጋል?» ሲል ይመልስለታል።

«አህያው የጋራችን ቢሆንም የትኛው ግማሽ የማናችን እንደሆነ ልናውቅ ይገባል።»

«እንግዲያውስ የፊተኛው ግማሽ የኔ ይሁን» ብሎ ጆርጂ ሳያስብ ይናገራል።

ራቾም «እሺ ይሁንልህ!» ብሎ አህያው ጭራ ሥር

የነበሩትን ዝንቦች ካባረረ በኋላ «ጆርጂ እኔ ለግማሹ አህያዬ አስፈላጊውን እንክብካቤ እያደረግሁ ስለሆነ አንተም የፊተኛውን ግማሽህን መንከባከብ ሊኖርብህ ነው። እንግዲህ ጥቂት ገብስ አምጣና አህያህን መግበዋ!» አለው ይባላል።

* * *

አንዱም እንዳይቀር

ገጠሬው ቄስ ሠርግ ቤት ተጠርተው ይሔዳሉ። ወዲያውኑ ግብሩው ይጀመርና አስተናጋጆቹ ዕድምተኛውን ብራንዲ እያስመረጡ ማስተናበር ይጀምራሉ።

«መምሬ፣ ወይን ጠጅ ልቅዳልዎት ወይስ ብራንዲ?»

«ቢራም በተጨማሪ እፈልጋለሁ ልጄ።»

ለቢሮክራሲ?

አያ ሚንዮ ለጋብሮቮ በጎ አድራጎት ድርጅት ዐርባ ሺ ሌቭ ስላበረከቱ ይህንኑ ገንዘብ ለማዘዋወር ወደ ባንክ ይሔዳሉ። ሆኖም የአገልግሎት ዋጋ ሁለት ሌቭ እንዲከፍሉ በተጠየቁ ጊዜ ተበሳጭተው «ሁለት ሌቭ ያለው ሰው መክፈል ይችላል። እኔ ግን ለቢሮክራሲ የምገብረው ገንዘብ የለኝም» አሉ ይባላል።

* * *

ባንድ ድንጋይ

«ጋውደር ልቀባዎ ጌታዬ?»

«ለጋውደሩ ተጨማሪ ገንዘብ ታስከፍለኛለህ ወይስ ከጸጉር ማስተካከያው ዋጋ ጋር የሚታሰብ ነው?»

«ከማስተካከያው ጋር የታሰበ ነው።»

«እንደዚያ ከሆነማ ጋውደሩን በወረቀት ጠቅልለህ ስጠኝ ለባለቤቴ እወስድላታለሁ» አሉ ጋብሮቮው።

* * *

የመንትያዎች ፎቶ

«ባለቤትህ መንታ መግላጊን ስምቼ ደስ ብሎኛል። ፎቶግራፋቸውን ብታሳየኝ?»

«በደስታ፡ ይኸውልህ።»

«ይኸ ያንደኛው ፎቶ ነው። ሌላውስ?»

«ስለሚመሳሰሉ ያንዳቸው ፎቶ በቂ ነው።»

* * *

ወግ - ከአያ ሚኒዮ ቤት

ዝነኛው ጋብሮቮአዊ ነጋዴና ገንዘብ አበዳሪ አያ ሚንዮ ከገጠር ከመጣ እንግዳቸው ጋር ራት ከበሉ በኋላ ዐረፍ ብለው ጨዋታ ሲጀምሩ አያ ሚንዮ መብራቱን ያጠፉታል።

«ጋዙን በከንቱ ለምን እናባክነዋለን ወዳጄ? በጨለማም መደማመጥ እንችል የለም?» ብለው ጨዋታውን እንዲቀጥል ይጋብዙታል።

ከዚያም ማለፊያ ወሳኙን ሲከመክሙ እምሽተው እንቅልፋቸው ሲመጣ ሚንዮ መብራቱን ሊያበሩ ሲነሡ «አንዴ ይታገሱ አያ ሚንዮ» ሲል እንግዳው ጮኸ።

«ምነው?»

«ሱሪዬ እንዳያልቅብኝ አውልቄው ስለነበረ እስክታጠቅ እንዲታገሡኝ ነው!»

*

ስጦታዎች

ለጋብሮቮዊቱ ሙሽሪት ሦስት ጎረንጥላዎች በስጦታ መልክ ከተለያዩ ሰዎች ይመጡለታል። የጫጉላ ጊዜዋ

አንዳበቃም ከሦስቱ አንዱን ጐርንጥላ በሌላ ዕቃ ለመለወጥ ወደተገዛበት ሱቅ ይዛ ትሔዳለች። ባለሱቁ ግን ጐርንጥላውን አገላብጦ ፣ተመለከተ በኋላ «አዝናለሁ እሜቴ! ይህ ጐርንጥላ የተገዛው ከዚህ ሱቅ አይደለም» ይላታል።

«ጐርንጥላው መያዣ ላይ የተንጠለጠለው ጽሑፍ የሚጠቅሰው የዚህን መደብር ስም አይደለም እንዴ?»

«የተጠቀሰው ስም በርግጥ የኛ ነው። ሆኖም እዚህ ሱቅ ጐርንጥላ እንጠግናለን እንጂ አንሸጥም።»

ሙሽራት በነገሩ ተበሳጭታ ወደቤቷ እንደተመለሰችም ሌሎች ጐርንጥላዎች ላይ የተንጠለጠሉትን ጽሑፎች ብትመለከት ሁሉም አንድ ዐይነት ሆኑባት - የተጠገኑ ጐርንጥላዎች ብቻ!

* * *

መልካም አጋጣሚ

«ፔንቼቭን ብዙ ምግብ እንዳይበላ ሐኪሙ እንዳዘዙት ሰምተሃል?»

«አረ እልሰማሁም። እንግዲያውማ ነጋ ጣታ ራት እንጋብዘዋለን።»

* * *

እንወራረድ፣ አህያ እንረድ

ሁለት ጋብሮቮዎች 'ለቤተክርስቲያን ዝቅተኛ ምጽዋት የምትሰጥ አንተ ነህ፣ አንተ ነህ' በመባባል ሲወነጃጀሉ ቆይተው ወደ ቤተክርስቲያኑ ጎራ ይላሉ።

ቅዳሴው እንዳበቃም አገልጋዩ የምጽዋት ሙዳዩን እያዞረ ወደነሱ ሲቀርብ አንደኛው ጋብሮቮ አንዲት ስቶቲንካ ሰጥቶ ጓደኛውን በንቀት ሲመለከተው፣ አጅሬ በትሕትና አማትቦ «ምጽዋቱ የሁላታችንም ነው» በማለት አገልጋዩን አሰናበተው።

* * *

የቸገረው እርጉዝ ያገባል

«ሠራተኛዬ ስኳር እየሰረቀች አስቸግራኛለች። ያንቺስ ሠራተኛ እንዴት ነች?»

«የኔዋ መስረቅ ብትፈልግም አትችልም።»

«እንዴት እባክሽ?»

«የስኳር ዕቃዬ ውስጥ ሁልጊዜ ገንብ ስለማስቀምጥ ሠራተኛዬ ክዳኑን ከከፈተችው ገንቡ ይበራል። ገንቡን እቦታው ካላገኘሁት ደግሞ አጥጋቢ ምክንያት ስለምሻ ሠራተኛዬ ደፍራ አትሰርቅም።»

* * *

ዕቃው

አዛውንቱ ጆርጂ ከጋብሮቮ ወደ ሶፊያ እንደመጡ አንድ ዕቃ ጠቅልለው አውቶቡስ ይሳፈራሉ። ቲኬት ቆራጩም «ሦስት ሊቭ ለዕቃዎ ይክፈሉ» ይላቸዋል።

ይኼኔ አጅሬ ጆንያቸውን እየፈቱ። «ፔንቾ ና ውጣ አባክህ፤ እንዲያውም ዕቃ ስትሆን ነው ከፍያው የሚበዛው» አሉት ይባላል።

ያለፈበት አራዳ

የኤለና ተወላጅ የሆነ ሰው ጉድጓድ በነጻ ማስቆፈር ይፈልጋል። አንድ ጂፕሲ ጠርቶም «ኮንስታንቲኖፕል ያለው ሆኜ (ሼክ) በጻፈልኝ ደብዳቤ መሠረት እዚህ ውስጥ የተቀበረ ከፍተኛ ሀብት ስላለ ቦታውን ላሳይህና ቆፍር። የምታገኘውን ወርቅም እኩል እንካፈላለን» ይለዋል።

«ጌታው ኮንስታንቲኖፕል የሚኖረው ሆኜ የሚናገርን ማመን ያዳግተኛል። ምክንያቱም ከዚህ በፊት ልክ እንደርስዎ ላንዱ ጋብሮቮ ደብዳቤ ጽፎላቸው የውሃ ጉድጓድ ያክል ጥልቀት ያለው ጉድጓድ ቆፍሬ ከውሃ በስተቀር ምንም ሳናገኝ ቀርተናል» ሲል መለሰለት።

* * *

ንብረት ማውደም ያስቀጣል

ጋብሮቮው ታንቆ ሊሞት ይወስናል። ይሁን እንጂ ገመዱን ቋጥሮ አንገቱ ውስጥ እንዳስገባ አሽከሩ ይደርስና ገመዱን ቆርጦ ያድነዋል።

ወሩ መጨረሻ ላይ ጌትየው አንድ ሊቭ ከአሽከርየው ደሞዝ ላይ ይቆርጣል። አሽከርየው ምክንያቱን ቢጠይቀው የሒሳቡ ተቆራጭ የዚያ የቆረጠው ገመድ ዋጋ መሆኑን ገለጸለት።

* * *

ጋብሮቮዎች

...ቤታቸውን የሚሠሩት ጠባብ መሠረት ላይ ሲሆን ቤቶቹ ወደላይ ከፍ እያሉ ሲሔዱ ግን እየሰፉ ይሔዳሉ። መሠረቱን ጠባብ የሚያደርጉትም የመሬት ግብር እንዳይበዛባቸው ነው።

...ለሚያፈቅሩአቸውና ለሚያከብሩአቸው እንግዶች ርግቦችን በስጦታ መልክ ያበረክታሉም ይባላል። እንግዶቹ ቤታቸው ደርሰው ርግቦቹን ሲለቁዋቸው ተመልሰው ወደቀድሞ መኖሪያቸው ይበራሉ።

...ለንግድ ሶፊያ ሲሔዱ ፍልውሃ ከሆነው ምንጭ ሙቅ ውሃ በመጠጣት የሻይ ወጪያቸውን ይቆጥባሉ።

* * *

ከዜሮ ተነሥቶ

ከጋብሮቮ የመጡ ወዳጆች ቡና እየጠጡ ሲጫወቱ፣ ከመካከላቸው ሀብታም የሆነውን ከምንም ተነሥቶ እንዴት እዚህ ሊደርስ እንደቻለ ይጠይቁታል።

«ለአብነት ያህል፣ ሚስቶቻችሁ ሾርባ ሲሠሩ ምን ያክል ሩዝ እንደሚጨምሩ ታውቃላችሁ?» ሲል መልሶ

እነርሱኑ ይጠይቃቸዋል።

«የሚያስፈልገውን ያህል ነዋ!»

«ባለቤቴም የምትጨምረው ልክ የሚያስፈልገውን ያህል ነው። ሩዙን ወደ ድስቱ ከመጨመሯ በፊት ግን፣ አንድ ዐሥራ ሁለት ፍሬ ያህል ትቀንስለታለች። ዛሬ አንድ ደርዘን ፍሬ፣ ነገ አንድ ደርዘን ፍሬ...አስቡታ እንግዲህ»

* * *

ኩንትራታችን አይፈቅድም

ጋብሮቮው አባንክ ቤት በር ላይ በቆሉ እየጠበሰ መሸጥ ይጀምራል። ባለሙያ ኖሮ የሚያዘጋጀው በቆሉ ይወደድለትና ባጭር ጊዜ ውስጥ ይከበራል። ታዲያ ይህን ያስተዋለ አንድ ያገሩ ሰው ገንዘብ እንዲያበድረው አስተዛዝኖ ቢለምነው «አዬ ወዳጄ፣ ይህን በቆሉ መጥበሻ እዚህ ሳቆም ከባንክ ቤቱ ጋር ምንም ዓይነት ውድድር ላለማድረግ ቃል ገብቻለሁ። በውላችን መሠረት ባንኩ በቆሉ ጠብሶ መሸጥ አይችልም፣ እኔም ገንዘብ ማበደር አልችልም» ብሎ ሸኘው።

* * *

ቁጭት

ጋብሮቮው ልጅ፣ መንገድ ዳር እየተንሰቀሰቀ ያለቅሳል።

«ለምን ታለቅሳለህ፣ ማሙሽ?»

«እናቴ የሰጠችኝ አንድ ሌቭ ጠፋብኝ።»

«በል ተወው አታልቅስ፣ እንካ አንድ ሌቭ።»

ልጁ ታዲያ ገንዘቡን ከተቀበለም በኋላ ልቅሶውን ቀጠለ።

«አሁን ደግሞ ምን ያስለቅስሃል አንተ?»

«የመጀመሪያው ሌቭ ባይጠፋብኝ ኖሮ አሁን ሁለት ሌቭ ይኖረኝ ነበር።»

ምንም ብታንስ ገንዘብ ናት

ዝርዝር በማጣቱ ለደንበኛው የአንድ ስቶቲንኪ (ሃንቲም ያክል እንደማለት ነው) መልስ መስጠት የቸገረው ባለሱቅ፣ «ዝርዝር ስለሌለኝ በምትኩ ምን ልስጥዎት?» ሲል ይጠይቃል።

«አትጨነቅ ወዳጄ፣ አንድ ብራንዲ ትገዛልኝና ዕዳህን እንዳወራረድህ እቆጥርልሃለሁ» በማለት ጋብሮቮው መለሰ።

* * *

ባልና ሚስት ካንድ ወንዝ ይቀዳሉ

አንድ የጋብሮቮ ገብል የከንፈር ወዳጁን ቤተሰቦቿ ከቤት እንደወጡ ቤቷ እንደሚመጣ ይነግራታል። ሆኖም ካልታሰበ እክል ራሳቸውን ለመጠበቅ ሲሉ ልጅቱ ቤቱን በሚገባ እንድትፈትሽና በመጨረሻም መስኩቱ ሥር ሳንቲም ስትጥል እሱ እንዲገባ ይስማማሉ።

ቀጠሮው ደርሶ ልጅቱ ሳንቲሙን ጥላ የሚንቃጨል ድምጽ ከተሰማ በኋላ ጐረምሳው ሳይገባ ብዙ ይቆያል። ልጅቱ በሩን ከፍታ ስትወጣ አጅሬን መስኩቱ ሥር ተንበርክኮ ዕቃ ሲፈልግ ታየዋለች።

«ከመግባቴ በፊት ሳንቲሟን ማግኘት አለብኝ ብዬ ነው የምንደፋደፈው።»

«በከንቱ አትድከም። እኔ ቀድሞውኑ በክር አሰሬያት ስለነበር ከተንቃጨለች በኋላ በክሩ ስቤ ቦርሳዬ ከትቻታለሁ» አለችዋ፣ በፈገግታ።

* * *

ልቁ አንበሳ

ባለሱቁ አንበሳ ያለበት ከሩቅ የሚታይ የንግድ ምልክት እንዲሠራለት ካንዱ ጋብሮቮ ሠዓሊ ጋር ይዋዋላል። «የታሰረ አንበሳ እንዲሣልሎት ነው የሚፈልጉት ወይንስ ልቁን? የታሰረውን ከፈለጉ ሁለት መቶ ሌቭ ይከፍላሉ፣

ልቁን የሚሹ ከሆነ ግን ባንድ መቶ ሌቭ እሠራልዎታለሁ።»

«እንግዲያው ልቁን ሣልልኝ።»

«ሠዓሊው ወዲያውኑ ሥራውን አጠናቅቆ አስረከበ። ባለ ሱቁም ከበሩ ላይ ሰቀለው። ይሁንና የዚያን ዕለት ኃይለኛ ዶፍ ጥሎ ስላደረ ባለሱቁ ሥራ ሲገባ አንበሳውን ከሥፍራው ያጣዋል። እሳት ለብሶ እሳት ጐርሶ አርቲስቱ ዘንድ ይሄድና አንበሳውን ውለድ ቢለው፣ «ጌታው፣ አንድሥልልዎት የጠየቁኝ ያልታሰረ አንበሳ አልነበረም? ልቅ አንበሳ ቢጠፋ እንዴት ይደንቅዎታል?» በማለት ጋብሮቮው በርጋታ ይመልስለታል። ያልታሰሩ አንበሶችን የሚሥለው በውሃ ቀለም፣ የታሰሩትን ግን የሚሠራው በዘይት ቀለም ነበራ!

* * *

ቂልዎን ይፈልጉ ዶክተር!

ጋብሮቮው ሕመሙ ሲጠናበት፣ 'ለመጀመሪያ ምርመራ ሁለት ሌቭ ነው የሚያስከፍሉት። ለሁለተኛ ጊዜ ሊኬድ ግን አንድ ሌቭ ነው የሚያስከፍሉት። እንግዲያው ለሁለተኛ ጊዜ የመጣሁ ባስመስል በአንድ ሌቭ ይመረምሩኛል' ብሎ ሐኪም ዘንድ ይሄድና፣ «ዶክተር ያለፈው ጊዜ ያዘዙልኝ መድኃኒት ምንም አላሻለኝም» ይላቸዋል።

አዝማሚያው ያላማራቸው ዶክተርም በሽተኛውን ቸኮንቃቄ መርምረው መድኃኒት ያዙለታል።

ጋብሮቮው ይሽኔ «ዶክተር ለዚህ ትእዛዝዎ ያለፈው ጊዜ ስለከፈልኩዎት አሁን ምንም መክፈል አይኖርብኝም» በሎአቸው ወጣ።

* * *

የጥርስ ሐኪም ዘንድ

ጋብሮቮው የጥርስ ሕመሙ ቢበረታበት ሐኪም ዘንድ ሄዶ «ለምርመራ ስንት ያስከፍሉኛል፣ ዶክተር?» ሲል ይጠይቃል።

ሐኪሙም «የተበላሸውን ጥርስ ለመንቀል ሁለት ሌቭ፣ ጊዜው ምሽት ስለሆነ ለመብራት ደግሞ ተጨማሪ አንድ ሌቭ፤ በድምሩ ሦስት ሌቭ ትከፍላለህ» ይሉታል።

«ማለፊያ ነው፤ ጠዋት ፀሐይ ስትወጣ እመጣለሁ።»

* * *

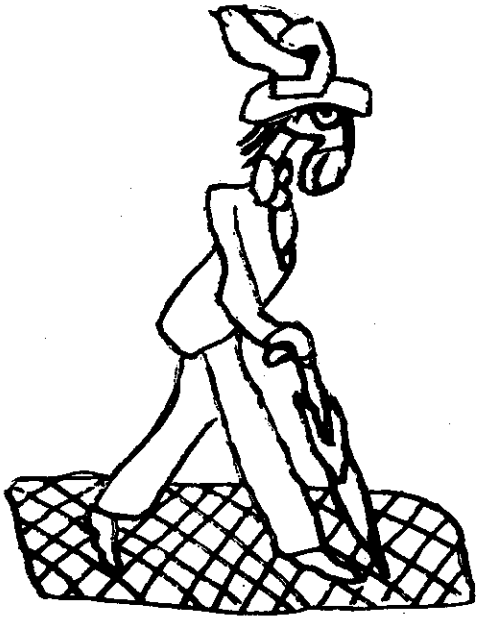
ለናሙና

ጋብሮቮው ጉብል ለእጮኛው ፎቶግራፉን ሊልክላት ፖስታ ቤት ይሄዳል። እና ደብዳቤውን ለመላኪያ ብዙ ገንዘብ ላለማውጣት ሲል ፖስታው ላይ «ለናሙና የተላከ፣ ትርፍ የማይገኝበት ዕቃ!» ብሎ በትልቁ ፃፈበት።

* * *

ቀዳዳዎቹ የታሉ?

ከጋብሮቮ መንደር የመጣ አንድ ገበሬ ሰኖያን (የቡልጋሪያ ርዕሰ ከተማ) እየተዘዋወረ ሲጐበኝ ውብና ማራኪ የሆነውን 'ፓናማ' የተባለውን ባርኔጣ ቢያይ የሰሌን ባርኔጣ ያገኘ መስሎት ሊገዛ አሰቅ ይገባል።

«የዚህ ባርኔጣ ዋጋው ስንት ነው?»

«ኻያ ሌቭ!»

ገጠሬ በመሆኑ ባለሱቁ የሚያሾፍበት የመሰለው ጋብሮቮ «ታዲያ ቀዳዳዎቹ የታሉ?» ሲል ይጠይቀዋል።

«ምን የሚሆኑ ቀዳዳዎች?»

«ለሰሌን ባርኔጣ ይህን ያክል ገንዘብ ለሚያወጣው አህያ ሰው ጆሮዎች ማሾለኪያ የሚሆኑት!»

* * *

ከአፐራሲዮን በፊት

በሽተኛው ቦርሳውን አውጥቶ ብሩን መቁጠር ሲጀምር ዶክተሩ አይተው፣ «አታስብ ወዳጄ፣ አፐራሲዮንህ ከተጠናቀቀልህ በኋላ ትክፍላለህ» አሉት።

ሕመምተኛው ጋብሮቮ ግን «ምን ያክል ገንዘብ አንዳለኝ በትክክል ለማወቅ ፈልጌ ነው፣ ዶክተር» በማለት ያልጠበቁትን መልስ ሰጣቸው።

* * *

ማለፊያ አሻሻጭ

«ይሽ ጨርቅ በእርግጥ አዲስ ነው?»

«አዎ እመቤቴ። ገና ትላንትና ነው ከፋብሪካ የመጣው።»

«እሱስ በጀ፣ ቀለሙ ቶሎ አይለቅ ይሆን?»

«በኔ ይሁንብዎ አሜትዬ፣ ሱቃችን መስኮት ላይ ከተሰቀለ እንኳን ወሩን ይደፍናል። በቀን በቀን ፀሐይ ይመታዋል። እንደዚያም ሆኖ እንደሚያዩት ገና አዲስ ነው።»

* * *

በነፃ ሲገኝ

ጋብሮቮ የንስሃ አባታቸውን ሊጠይቁ የሄዱ ጓደኛሞች ስለ መብራት ጉዳይ ውይይት ይከፍታሉ።

«አባታችን ለምን በሻማ ይገለገላሉ? የኮረንቲ ዋጋ እጅግ ዝቅተኛ መሆኑን ያውቁ የለም?»

«አውቃለሁ ልጆቼ፣ ሻማዎቹን ግን የማገኛቸው በነፃ ነው።»

* * *

«እኔ በለፋሁ ሌላው ሊበላ?!»

ጋብሮቮው ሻንጣውን ትከሻው ላይ እንዳደረገ አውቶቡስ ይላፈራል። ትኬት ቆራጩም ለእቃው ጭምር እንዲከፍል ይጠይቀዋል። ጋብሮቮው በዚህ ክፉኛ ተበሳጭቶ «እኔው ራሴ ለምሸከመው እቃ እንዴት ክፈል አባላለሁ? አይደረግም!» ብሎ ድርቅ አለ።

* * *

አነሰኝ ሲሉ...

አስፈላጊው ሕክምና ከተደረገለት በኋላ በጣም ጥሩት ገንዘብ በከፈላቸው በሽተኛ የተናደዱት ዶክተር «ይህ ገንዘብ ለኔ ነው ወይስ ለተላላኪዬ?» በማለት የምፅት ጥያቄ ቢያቀርቡለት፣ ጋብሮቮው ፈገግ ብሎ «ለሁለታችሁም ነው፣ ዶክተር» ሲል መለሰላቸው።

* * *

መሬት ቀድማ አትብላን...

ጋብሮቮው እንግዶቹን ድንች ጋብዞ «እረ እትግደርደሩ፣ ብሉ። ጎሮ ያፈራው ነው'ኮ። የተሸመተ አይምሰላችሁ!» እያለ ያግባባቸዋል።

«ለገበያ የሚሆን ድንች ማቅረብ የሚያስችልህ እርሻ አለህ እንዴ?»

«ሰፊ እርሻ እንኳን የለኝም። ሆኖም ላሮጊቷ ባለቤቴና ለራሴም ማረፊያ የሚሆን የመቃብር ቦታ ገዝቻለሁ። ታዲያ እስክንቀበርበት ድረስ ብንጠቀምበት ብዬ ድንች እየተከልኩበት ነው።»

* * *

ፍላጐቷን ለማርካት

«ለባለቤቴ ምን እይነት ስጦታ መስጠት እንደሚገባኝ እያሰላሰልኩ ነው እባክህ።»

«እኔ ብዙውን ጊዜ የማበረክትላት ስጦታ ወደፊት ራሴ ልጠቀምበት የምችለውን አይነት ነው።»

«እኔ እንኳን ልሰጣት የምፈልገው ገፀ በረከት ለርሷ ብቻ የሚሆናትን አይነት ነው።»

«እንግዲያውስ አንድ ሳሙና ግዛላት።»

* * *

ሆድ ሲያውቅ...

ሁለት የጋብሮቮ ተማሪዎች ባርኔጣ ገዝተው ከሱቅ ሲወጡ ኃይለኛ ዝናብ መጣል ይጀምራል። በረንዳ ላይ ቆመው ምን ማድረግ እንደሚሻላቸው ሲወያዩም አንድ ሀሳብ ይመጣላቸዋል፣ ባርኔጣ መለዋወጥ። ባዲሱ ሀሳብ መሰረት አንዱ ጋብሮቮ የሌላውን ባርኔጣ ያደርግና በመበስበስ ላይ ያለው ባርኔጣ የሱ አለመሆኑን እያሰበ ተፅናንቶ በሰላም ይጓዛል።

* * *

የጋብሮቮ መስተንግዶ

እንግዳው ሃይለኛ ዝናብ ይይዛቸውና አንዲት ጋብሮቮ ባልቴት ዘንድ ይጠለላሉ። ዝናቡ አንዳባራም አሮጊቷ ንፋስ ያረገፈውን ፍሬ በመሰብሰብ ለእንግዳው ያቀርቡላቸዋል። ግብዣቸውን ሲያሳምሩም «ይብሉ እንጂ ጌታው። ረጅም መንገድ የተጓዙ ይመስላሉ። እባክዎን ይብሉ፣ እኔ

እንደሆንኩ በዚህ አመት የረገፈ ፍሬ የምቀልበው አሣማ የለኝም» አሉዋቸው::

* * *

ጋብሮቮዎች

...ምሳ ከበሉ በኋላ አጥንቱን ለጥርስ ማሳቅሰቂያ ያጠራቅሙታል ይባላል::

...ለቤታቸው ጢስ መውጪያ መጥረጊያ አንዳይገዙ ድመቶቻቸውን ጢስ መውጫው ውስጥ ይወረውራሉ ይባላል::

...ቤት ሲከራዩ በተቻለ መጠን የመንገድ መብራት አመስኩታቸው አጠገብ መኖሩን አረጋግጠው ነው::

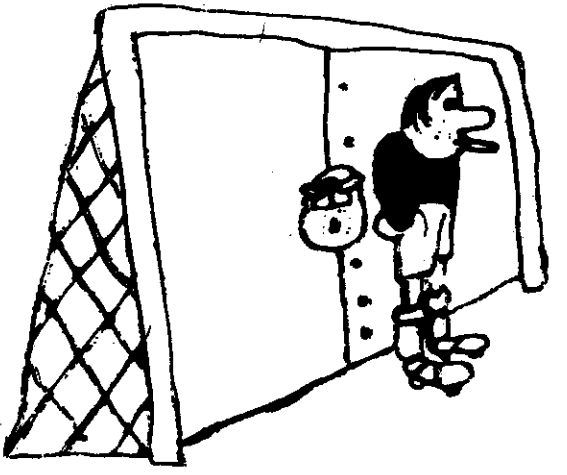
...ማታ ማታ የዶሮ ቤታቸው ላይ መብራት ያበራሉ - ዶሮዎቻቸው ቀን መስሏቸው እንቁላል እንዲጥሉላቸው::

...ለንግድ ወደ ውጭ አገር ሲሄዱ ሾርባ የሚያዘጋጁት በህብረት አንድ ማሰሮ ውስጥ ነው:: ሆኖም እያንዳንዳቸው የራሱ ቁራጭ ሥጋ ላይ ልዩ ምልክት ያደርጋል - ያንዱን ሥጋ ሌላው አንዳይበላበት::

* * *

ለተሻለ ውጤት ልዩ ማነቃቂያ

የጋብሮቮ የእግር ኳስ አሰልጣኞች ግብ ጠባቂዎቻቸውን ሲያለማምዱ፣ «ኳሷ ጐል ገብታ መረቡ የተበጠሰ እንደሆነ የመረቡ ዋጋ ከደመወዝህ ይቆረጣል» ይሏቸዋል ይባላል::

ወቅቱን ጠብቅ ልጄ!

«አብዬ አንድ ሌቭ ስጠኝና ለባለ ቴሌስኮፑ ከፍዬ ጨረቃን ልያት::»

«አትቸኩል ልጄ:: ከአስራ አምስት ቀን በኋላ ሙሉ ጨረቃ ስለምትሆን ያኔ በዚሁ ዋጋ ታያታለህ::»

* * *

ዘይቱን ማዳን - በዘዴ

ባልቴቷ ጋብሮቮ በየቀኑ መቅረዛቸውን እያበሩ ለብዙ ሰዓታት ፀሎት ያደርሱ ነበር። ይሁንና ልጃቸው በሚያባክኑት ዘይት ብዛት አልተደሰተም። ስለዚህ አንድ ምሽት ቀም ሳጥኑ ውስጥ ተደብቆ ይቆይና ባልቴቷ ፀሎት ሲጀምሩ ድምፁን አለስልሶ «ጋና ይበቃሻል። ፀሎትሽ አምላክሽ ዘንድ ደርሷል» ይላቸዋል።

* * *

ፉክክር

እንግዲህ የስኮትላንድ ሰዎችም እንደ ጋብሮቮዎቹ እጅ በጣም ቆጣቢዎች ናቸው ይባላል።

ጋብሮቮዎች የሰአቶቻቸው ጥርሶች ቶሎ ተበልተው እንዳያልቁባቸው ማታ ማታ ሰአቶቻቸውን ያቆማሉ የሚል ወሬ የሰማ የአበርዲን (እስኮትላንድ) ተወላጅ «ለመሆኑ ምሽት ላይ ሰዓት ስንት መሆኑን በምን ሊያቁ ይችላሉ?» ሲል አሰበ።

ጥቂት ካሰበ በኋላ ግን እስኮትላንዶች ከጋብሮቮዎች ያላነሱ ብልሆች መሆናቸውን ለማሳወቅ «እኛ አገር ደሞ ከዚህም የባሰ ጉድ አለ!» ብሎ የሚከተለውን አጫወታቸው።

ትራስጌው ዋሽንት እያስቀመጠ የሚተኛ አንድ ጐረቤት አለኝ። ስንት ሰዓት እንደሆነ ማወቅ በሚፈልግበት ጊዜ ታዳያ መስኮቱን ይከፍትና ዋሽንቱን መጫወት

ይጀምራል። ይህን ጊዜ ከጐረቤቶቹ አንቅልፍ አምቢ ያለው አንዱ «ከሌሊቱ ስምንት ሰአት ተኩል ላይ ዋሽንት የሚነፋው ምን አይነቱ ጅል ነው አባካችሁ?!» ብሎ መጮህ አይቀርም።

* * *

አያሻም

የጋብሮቮውን መጠጥ ቤት የሚያዘወትር አንድ መሸተኛ ነበር። ታዲያ አንድ ቀን የሚጠጣው ነገር ቀጠንጠን ስላለበት ንዴት እየተናነቀው «ስማ ሰውዬ፣ ወይን ጠጁ ውስጥ ውሃ ጨምረህበታል!» ቢለው፣

«ለምን አጉል አተካራ ታስነሳለህ ወዳጄ! ለውሃው እንደሆነ አሳስከኅልህም» ብሎ መለሰለት።

* * *

«የጋለ አቀባበል ተደረገላቸው!»

አንዱ ጋብሮቮ ቤት የተገኘ የደብዳቤ ብጫቂ እንደሚከተለው ይነበባል።

«ውድ አጐቴ፣

ባቡር ጣቢያ ተገኝቼ ልቀበልህ ባለመቻሌ በጣም ይቅርታ እጠይቃለሁ። በኔ ምትክ ባለቤቴ አስፋሪው ተገኝታ አቀባበል ታደርግልሃለች። ግን ከዚህ ቀደም አይታህ ስለማታውቅ፣ ከሌሎች መንገደኞች ለይታ ታውቅህ ዘንድ

በግራ እጅህ ግልገል ዓሣማ፣ ካልሆነልህም ቢያንስ አውራ ዶሮ አንጠልጥለህ እንድትመጣ ይሁን:: ያንተው...»

* * *

ቃልኪዳን

ከብዙ ዓመታት በፊት የቡርዥዋው (የከበርቴው) ፓርቲ ተመራጭ ለጋብሮቮ ሕዝብ ባደረገው ንግግር «ፓርቲያችን ስልጣን ከያዘ ጨው ላይ የተጣለውን ቀረጥ ስለሚያነሳ ምግባችሁ ውስጥ ያሻችሁን ያክል ጨው መጨመር ትችላላችሁ» ሲል ቃል ገብቶላቸው ነበር::

* * *

ማለፊያ ምክር

«ጐረቤታችን አንድ መቶ ሌቭ አንዳበድረው ጠይቆኛል:: ምን ይመስልሃል?»

«ኧረ አበድረው ወዳጄ:: ካበደርከው ለኔም ውለታ አንደዋልክልኝ ነው የምቆጥረው» አለ አጅሬ - ጐረቤቱ ገንዘብ ካላገኘ ዞሮ አርሱን ብድር አንደሚጠይቀው በመስጋት::

* * *

ዲፕሎማቶች

የአበርዲን (እስኮትላንድ) ተወላጅ የሆነ ለው በቅርብ ጊዜ ከተዋወቀው ጋብሮቮ ጋር ወደ ሆቴል ቤት ይሄዳል::

ለሁለት አንድ ዓሣ ያዙና ይመጣላቸዋል:: ዓሣው ከመደጭራው ቀጠን ማለቱን ሁለቱም ያስተውላሉ:: ይሁን እንጂ ስለታም ላለመምሰልና ጨዋነታቸውን ለማሳየት ሁለቱም ዓሣውን አይን አይኑን ሲያዩት ቀዘቀዘ:: በመጨረሻ ግን የዓሣው ጭራ ወደሱ በኩል የተደቀነበት የአበርዲን ሰው ወግ ጀመረ::

«ወዳጄ! ዲፕሎማት ምን አይነት ለው እንደሆነ ታውቃለህ?»

«ኧረ አላውቅም አያ!» አለ ጋብሮቮው::

የአበርዲኑ ለው ሳህኑን ዘወር አድርጌ ወፍራሙን የዓሣ ክፍል ወደ ራሱ በኩል ካደረገ በኋላ «ዲፕሎማት ልክ እኔ አሁን ሳህኑን እንዳሽከረከርኩት ዓለምን የሚያሽከረክር ሰው ነው::»

«ደግ ጨዋታ ነው:: ለመሆኑ አንተስ ዲፕሎማት ነህ?»

«አይደለሁም::»

«ታዲያማ ዓለምን ቀድሞ እንደነበረችው ለምን አትተዋትም?» ብሎ ጋብሮቮው ሳህኑን ቀድሞ ወደነበረበት መለሰው::

* * *

«ተወው»

ግብር ለብሳቢው ቡና ቤት ሲገባ አንዱ ድሃ ጋብሮቮ አየውና አስተናጋጁን ጠርቶ «አንድ ቡና ለጌታዬ - ለግብር

ሰብሳቢው - አቅርብላቸው» ሲል አዘዘው::

ሆኖም «ግብር ሰብሳቢነቱ ከቀረ'ኮ ዘመን አልፎታል:: ቂል ነህ ልበል?» ብሎ ጓደኛው ቢያፌዝበት፣

«ትእዛዙን እርሳው፣ ቡናውን ተወው» በማለት ስህተቱን ወዲያውኑ አረመ::

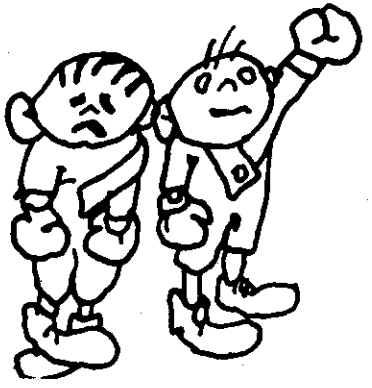
* * *

ውጪ ለመውጣት

«እማምዬ፣ ውጪ ወጥቼ ጴጥሮስ ጋር ልጫወት?»

«አይ፣ ጴጥሮስ መጥፎ ልጅ ነው፤ አርፈህ ብትቀመጥ ይሻላል::»

«እንግዲያው ወጥቼ ልደብድበዋ!»

ሙያ ያስፈልጋል

ጋብሮቮው አናጢ በእንጨት የተሰሩ የሚያማምሩ የቤት ዕቃዎች ሊሸጥ ኤሊና ከተባለችው ከተማ ወርዶ ሳለ፣ ቾርባጂ - ማለትም ሀብታም ሰው - ዕቃዎቹን ከመረመረ በኋላ ዋጋቸውን ይጠይቀዋል::

ከዚያም፣ «የምትጠይቀው ዋጋ ዕቃዎቹን ከብር የሰራሃቸው እንጂ ከእንጨት የሰራሃቸው አያስመስልም» በማለት ቾርባጂው ቢለክፈው፣

«ስማ! እንጨት እንደሆነ በሽበሽ ነው:: ከወዲያ ማዶ ካለው ጫካ ውስጥ ገብተህ የተለያዩ ዕቃዎችን መሥሪያ እንጨት ልታገኝ ትችላለህና ራስህ ሞክረዋ!» ሲል መለሰለት::

* * *

ማዕበሉ ብቻ ይለፍ

ጋብሮቮውና ልጁ ጀልባቸውን እየቀዘፉ ሲዝናኑ ከፍተኛ ማዕበል ይነሳል:: ማዕበሉ ጀልባይቱን ሽቅብ አጉኖ ቁልቁል ሲመልላት የተመለከተው አባትም በሁኔታው ተደናግጦ «አምላኬ ሆይ! ከዚህ መከራ ካወጣኸኝ የጀልባዬን ተራዳ የሚ.ጎክል ሻማ አበራልሃለሁ» ሲል ይሳላል::

በፍራቻ ተውጦ ጭብጥ ብሎ ተቀምጦ የነበረው ልጁ ይህን ሲሰማ ተገርሞ፣ «አባዬ! ሻማ ሰሪዎች ተራዳ

የሚያክል ሻማ ይሰራሉ አንዴ?» በማለት ቢጠይቀው፣

«አፍህን ዝጋ አንት ክልፍልፍ! ማዕበሉ ብቻ ይሰፋ አንጂ ሌላውን በጓላ እናስብበታለን» አለው ይባላል።

* * *

ጥሩ ጓደኛ

በጫወታቸው የተፋቀሩት ሁለት የስኮትላንድና የጋብሮቮ ተወላጆች ከእለታት አንድ ቀን ውይይት የሚካሄድበት አንድ አዳራሽ ይገባሉ። ውይይቱ እንዳበቃም አዘጋጆቹ ገንዘብ የመሰብሰብ እቅድ እንዳላቸው ያስታውቃሉ።

ወዲያውኑ የእስኮትላንዱ ተወላጅ ሐሊናውን ስቶ ወደቀ። ጋብሮቮውም ጓደኛውን ደግፎ ካዳራሹ ወጣ።

* * *

የመርሳት ጉዳይ

«ዘበኛ፣ ዕቃዎቼን በሙሉ መኪናዬ ላይ ጭነህልኛል?»

«አዎን ጌታዬ።»

«ምንም እንዳልረሳሁ እርግጠኛ ነህ?»

«አዎን፣ ምንም አልረሰሁም ጌታዬ - ከገርሻዬ በስተቀር።»

* * *

ጋብሮቫዊ መስተንግዶ

«አንዱን ቀን ጋብሮቮ ብቅ ብትል ጐረቤቶቼ ዘንድ ጋብዤህ ምን ያክል እንግዳ ተቀባይ ሕዝብ እንደሆንን አይተህ ትሄድ ነበር» አለ አንዱ ጋብሮቮ ወዳጁን ሲጋብዝ።

* * *

እያሰሉ ነው

ጋብሮቮው ጓደኛው ቤት ግብግ ተጠርቶ ይሄዳል። ጥቂት አረፍ እንዳሰም በስተቀኙ ተቀምጦ ለነበረው ሰው ሲጋራ ይጋብዛል።

«አላጤስም ወዳጄ። ስላላብህ አመሰግናለሁ» በማለት ተጋባዣ ይመልሳል። ከዚያም ጋብሮቮው ከበስተግራው ተቀምጦ ወደነበረው ሰው ዘወር ብሎ ጋኬቱን ያቀርብለታል።

«እኔም አላጤስም፣ አመሰግናለሁ» ሲል ሁለተኛውም ገላገለው።

ይኸኔ ሚስቱ በሽ-ክሽ-ክታ «ጋባሃቸችንስ ሰምን አትጋብዘውም?» በማለት የተግሳፅ ጥያቄ ብታቀርብለት፣

«እሱማ እንደሚያጨስ አውቃለሁ!» ሲል ከሷ ዝት ባለ ሽ-ክሽ-ክታ መለሰላት።

* * *

እውነቱን ተናግሮ እመሸበት የድሯል

አንዱ ተሳፋሪ ፌርማታ (አውቶቡስ መቆሚያ) ሲደርስ ይወርድና አውቶቡሱ ሊነሳ ሲል ፈጥኖ ይሳፈራል። እንዲህ እያለ ብዙ ፌርማታ ሲያልፍ፣ ያስተዋለ አንድ ተሳፋሪ በነገሩ ተገርሞ ለምን እንዲህ እንደሚያደርግ ቢጠይቀው፣

«ምናልባት ተቆጣጣሪ ከመጣ አዙን ገና ነው የተሳፈርኩት ለማለት እንዲያመቸኝ ብዬ ነው» ሲል ጋብሮቮው መለሰለት።

* * *

ትዝብት

ጋብሮቮዎች ታዋቂውን ሕዝባዊ አርቲስት ፃንኮ ላቭሬኖቭን ከተማቸውን እንዲጐበኝና ጥንታዊ የሆኑትን አካባቢዎች እንዲስልላቸው ይጋብዙታል።

ታዲያ በግብጣው የተገረሙ ጓደኞቹ፣ «ከሌሎች አርቲስቶች በምን ብትበልጥ ነው አንተን መርጠው የጋበዙህ?» እያሉ ቢጠይቁት፣

«ሥራው በርካሽ እንዲጠናቀቅላቸው ፈልገው ነው፣ ወዳጆቼ። እኔ እንደምታውቁት አላጤስም፣ አልጠጣም፣ እህል የምበላውም በቀን አንዴ ብቻ ነው» ብሎ ምስጢሩን ገለፀላቸው።

* * *

ጥቅም ባይኖረውም

ጋብሮቮው ከዚህ ዓለም በሞት ይለይና ንብረቱ ሲታይ ለዕቃዎቹ ዝርዝር አዘጋጅቶላቸው በሥርዓት ተቀምጠው ይገኛሉ።

ለአብነት ያህል፣ ከመሳቢያዎቹ ባንዱ ውስጥ የተገኘው ብጥስጣሽ ክርና ሲባጐ የሞላ ከረጢት ላይ የተፃፈው ማስረጃ «ጥቅም የሌላቸው የክር ቁርጥራጮች» የሚል ነበር።

* * *

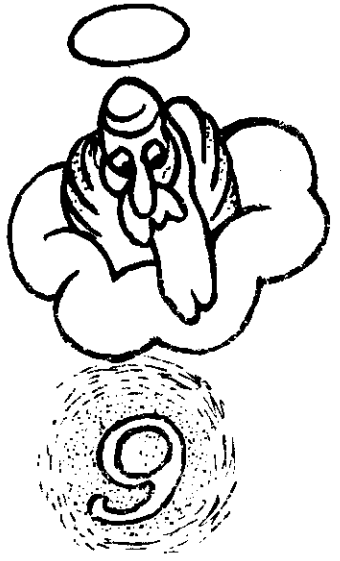
«...እና የልጁ»

አባቱ የሞተበት ጋብሮቮ አቅሙ የሚፈቅድለትን መለስተኛ ሐውልት አሰርቶ «የቫሲል ቶንኮቭ መካነ መቃብር» የሚል አስፅፎበት ሲኖር ሳለ፣ አንድ ቀን በሌላ ሰው ቀብር ሥነ ሥርዓት ላይ ሊገኝ ወደዚያው ስፍራ ይሄድና እንዳጋጣሚ ልብ ድካሙ ተነስቶበት አባቱ መቃብር አጠገብ ይወድቃል። ይኸኔ የሕይወቱ ፍፃሜ መድረሱን የተረዳው ጋብሮቮ ወደ አባቱ መቃብር በሆዱ እየተሳበ ሄደ፣ «የቫሲል ቶንኮቭ መካነ መቃብር» የሚለው ፅሁፍ ስር «...እና የልጁ የቶንኮ» የሚል ጨመረበት።

* * *

እግዜርን ማቄል

አንዱ ገጠሬ ከአያ ሚንዮ ብድር ይጠይቅና ብዙ ከተከራከሩ በኋላ ዘጠኝ በመቶ ወለድ ሊከፍል ተስማምቶ ውሉ እየተረቀቀ ሳለ ገጠሬው «ይህ አይነት ውል ታይቶም ተሰምቶም አይታወቅ። አያ ሚንዮ ዘጠኝ በመቶ ወለድ ሲያስከፍሉ እግዜርን እንኳን አይፈሩም?» ቢሳቸው «ምን ያስፈራኛል ወዳጄ? እግዜሩ ዘጠዝቶ ከላይ ወደታች ሲመለከት ዘጠኝዋ ስድስት ስለምትመሰለው የሚያቀያይመን ነገር አይኖርም» አሉት።

ጋብሮቮዎች፣

...ሁለት ሳንቲም ከጠፋባቸው እሱን ፍለጋ የዐሥር ሳንቲም ሻማ ያቃጥላሉ። ይህንም የሚያደርጉት እያንዳንዷ ሰባራ ሳንቲም በከንቱ አለመባከኗን ስለማረጋገጥ ያላቸው ጽኑ እምነት እንዳይላላ ሲሉ ነው።

...ዘመድ ጥየቃ ሲሄዱ ለራሳቸው የሚሆን ምግብ በሳህን ይዘው ይሄዳሉ። የጊዮርጊስ ዕለት ግን ራት የሚበሉት ባንድነት ነው። ሆኖም ሁሉም የሚበሉት የየራሳቸውን የግልገል አሮስቶ ነው።

...አዲስ ነገር መሠራቱ ወይም አዲስ ዘዴ መገኘቱ በሌላ አገር ከተወራ ጋብሮቮዎቹ ዘንድ ያረጀ ያፈጀ ጉዳይ ነው ማለት ነው።

...ዶሮ የሚገዙት ሩቅ አገር ሄደው ነው። ምክንያቱም እያንዳንዱን የባቡር ማለፊያ ዋሻ ጭለማ አቋርጠው ባለፉ ቁጥር ዶሮዎቹ የነጋ ስለሚመስላቸው ዕንቁላል ይጥላሉና።

...አመኖሪያ ቤታቸው ሦስት ዐይነት ቡና ያስቀምጣሉ። ንጽሑ ቡና ላይ «ሀ»፣ ገብሱ ላይ «ለ» እና ከትርፍራፊ የቡና ጭላጭ ተጠራቅሞ የደረቀው ላይ «ሐ» ብለው ይጽፉናም እንግዳ ሲመጣ እንደፍቅሩ ፅናት ቡና ተፈልቶ ይስተናገዳል።

* * *

«አይሞትም»

አንድ ሀብታም ጋብሮቮ ጣር ይይዛቸውና ልጃቸው የንስሐ አባታቸውን እንዲጠራላቸው ያዙታል። ሆኖም ለልጅየው የንስሐ አባትየው መምጣት አስፈላጊነት ስላልታየው፤ «እሺ እሄዳለሁ» እያለ ሳይሄድ ቆየ። በመጨረሻ ግን አባትየው አምርረው ስለተናገሩት እያጉተመተመ ወደ ቄሱ ዘንድ ሄደ።

ልጅየው ከተላከ ብዙ ጊዜ ማለፉን የተገነዘቡት ቄስ፤ «ታዲያ ሽማግሌው'ኮ እስካሁን ሞተው ይሆናል» ሲሉ ተቆጡት።

«እሬ አያሰቡ አባቴ እርስዎ እስኪደርሱ ድረስ እንደማይሞት እርግጠኛ ነኝ። ምክንያቱም እንደመጡ ያለብዎትን የመቶ ሌቭ ብድር እንደሚከፍሉት አረጋግጬለታለሁ» አሳቸው።

* * *

የብረቱ ሣጥን

አያ ሚንዮን አገሬው ሀ.ለ. የሚወዳቸውና የሚያከብራቸው ቢሆንም፣ ለንብረታቸው ቀናዒ በመሆናቸው ብዙ ሰዎች ያሸሟጥጣቸውና ይሥቁባቸው ነበር።

አያ ሚንዮ ግን፣ «ማንኛውም ካዝና (የብረት ሣጥን) ለያዘው ንብረት ቀናዒ አይደለምን? አሊያ እንዴት በጥንቃቄና በክብር ሊያቆየው ይችላል?» በማለት በርጋታ ይመልሱ ነበር።

* * *

የደሞዝ ጭማሪ

ጋብሮቮው ሥራ ሊቀጠር ይሄድና ክፍያው ስንት እንደሆነ ይጠይቃል።

«መነሻ ሰባ ሌቭ አንከፍልሃለን። ጥቂት ጊዜ ከቆየህ ደግሞ እስከ መቶ ሌቭ መድረስ ትችላለህ።»

«መልካም፤ እንግዲያው ጥቂት ቆይቼ እመለሳለሁ።»

* * *

ብልህ ነጋዴ ለመሆን

ከጋብሮቮ ሱቅ ዕቃ ሊገዛ ጐራ ያለ አንድ እንግዳ «ጋብሮቮዎች እንዴት ጐበዝ ነጋዴዎች ሊሆኑ ቻሉ?» ሲል ባለቤቱን ይጠይቀዋል።

«ብዙ ዓሣ ስለምንበላ መሆን አለበት።»

እንግዲያው ይህን ልዩ ሀይነት ዓሣ ሽጥልኝ ብሎ ውድ በሆነ ዋጋ ገዝቶ ሔደ።

ከጥቂት ቀናት በኋላ እሱቁ ይመለስና፤ «ዓሣውን በልቼዋለሁ። ቢሆንም ጋብሮቮ አልሆንኩም» በማለት ባለ

ሱቁን ሲያጫውተው፤

«ተጨማሪ ዓሣ መብላት አለብህ ማለት ነዋ» ሲል መለሰለት::

«ከበቀደሙ ዋጋ ከቀነስክልኝ ቅር አይለኝም» በማለት እንግዳው ሲንተባተብ፤ ጋብሮቮው ከልቡ ሥቆ፤ «ይኸውልህ ጋብሮቮ መሆን ጀምረሃል» አለው::

* * *

ቁጠባ

ጋብሮቮው ከባቡር እንደወረደ ታክሲ ያስቆምና «ከተማው መኻል በስንት ታደርሰኛለህ?» ሲ.ል ይጠይቀዋል::

«ሁለት ሌቭ ብቻ ነው፤ ይግቡ ጌታው» ብሎ ባለ ታክሲው በሩን ቢከፍትለት፤

«ግዴለም፤ አመሰግናለሁ:: በእግሬ ብሔድ ምን ያክል ገንዘብ እንደማድን ለማወቅ ነው የጠየቅኩህ» አለው::

* * *

ፈጠራ

የአራዳ ልጆች «ቃሪያ ሱሪ» የሚሉትን እግረ ጠባቡን ሱሪ፤ «ሚኒ ስከርት» የተባለ ጉርድ ቀሚሶችን፤ ባንድ በኩል ብቻ መጫሪያ ያላቸው የክብሪት ሣጥኖችንና

የመሳሰሉትን ሁሉ የፈለሰፉት ጋብሮቮዎች ናቸው ይባላል::

* * *

ባቡር ላይ

ተኪት ቆራፊዉ ትንሹን ልጅ «ስንተኛ ክፍል ነህ» ሲል ይጠይቀዋል::

«ሦስተኛ::»

«ዕድሜህስ ስንት ነው?»

«አምስት» አለ ጋብሮቮው ሕፃን - የመሣፈሪያውን ዕድሜ ገደብ ለማስታወስ ጥቂት ካሰበ በኋላ::

የጋብሮቮው ነጋዴ ኑዛዜ

«...በብዙ ችግር የተካበተ ሀብት ነው። ጥሬ ብሩን ማፍራት ከባድ ፈተና ነበር፤ የተካበተውን ማስቀመጡም ከፍተኛ መከራ ነበር። ባጭሩ ይህን ንብረት ሁሉ ማፍራቱና ማኖሩ እጅግ መራራ ተግባር ነበር።»

* * *

ሰበብ

ሕፃኑ ጋብሮቮ ከተማሪ ቤት ቀርቶ ኖሮ በማግስቱ ክፍል ሲገባ አስተማሪው ለምን እንደቀረ ይጠይቁታል።

«እማዬ ሱሪዬን ስላጠበችው የምለብሰው አጥቼ ነው የቀረሁት ቲቸር» ብሎ ችግሩን ይገልፅና ይቅርታ ተደርጉለት ይገባል።

ከጥቂት ቀናት በኋላ በድጋሚ ይቀራል። በዚህን ጊዜ አስተማሪው ተቆጥተው፣

«አንተ ልጅ አላበዛኸውም? ትላንት ደሞ ለምን ቀረህ?» ቢሉት፣

«ከቤት ስመጣ የርስዎን ቦላሌ ሽቦ ላይ ተስጥቶ ስላየሁት ወደቤቴ ተመለስኩ እንጂ ወደ ትምህርት ቤት እየመጣሁ ነበር» ሲል መለሰላቸው።

* * *

አንዲት ጠብታ ላለማባከን

ጋብሮቮው ጠርሙስ ፈለገና በስንት መከራ አንዲት ጠርሙስ ቢያገኝ እርሷም ጭላጭ አዮዲን ይዛለች (አዮዲን አዲስ ቁስል ላይ የሚቀባ መድኃኒት ነው)። ታዲያ ጋብሮቮው አዮዲኗን ማባከን ትክክል መስሎ ስላልታየው ጣቱን ቆርጦ አዮዲኗን ከተቀባ በኋላ ጠርሙሷን ለጉዳዩ አዋላት።

* * *

«የጥንት ማር»

ጋብሮቮው ጐረቤቶቹን ሊጠይቅ ይሄድና ማር ይጋበዛል። ሆኖም የቀረበለት ማር ጣዕመ ቢስና ውሃ የበዛበት ነበር። አጅሬ ቢቀምስው፣ ቢያጣጥመው አልጣፍጥህ አለው። ይኸኔ እየሳቀ «ይህ ማር ጥንት ንቦች ማር መሥራት ይለማመዱ በነበረበት ወቅት የሰሩት መሆን አለበት» ሲል አሽሟጠጣቸው።

* * *

ማን ያውቃል?

ጋብሮቮው ቤቱ ቢሄድ አንዳገር ውጫጮች በሩ ላይ ሲጫወቱ ያያል። ጥቂት ካሰበ በኋላም «እዚህ ምን ታደርጋላችሁ ልጆች? እዚያ ማዶ የምታዩትን ጋሪ የሚገፋው ሰውዬ ፍራፍሬ በነፃ እያደለ ነው» ይላቸዋል።

ጨዋታው ወዲያውኑ ፈረሰ። ልጆቹም ወደጋሪው እየተሯሯጡ ሄዱ። ጋብሮቮው በረንዳው ላይ ቆም ብሎ ሲመለከት ግን ብዙ ሰው ጋሪውን ከቦት እንደቆመ አየና፣ «እውነት ፍራፍሬ በነፃ እየሰጡ ይሆን እንዴ?» ብሎ እየሮጠ ወደጋሪው ሄደ።

* * *

የቆዳ ዕዳ

ጋብሮቮው የሚስቱን ጉሮሮ ለማስቧጠጥ ሐኪም ዘንድ ይዟት ይሄዳል። ሐኪሙም ወይዘሮዋን አፕራሲዮን ካደረጉ በኋላ፣ «ይህን ቶንሲል ባለቤትህ ገና ሕፃን ሳለች መቆረጥ ነበረበት» ቢሉት፣

«በጣም አመሰግናለሁ፣ ዶክተር። በልጅነቷ መወገድ ከነበረበት ደረሰኝ ይለጡኝ። የአፕራሲዮኑን ሒሳብ ከአባቷ እቀበላለሁ» አላቸው ይባላል።

* * *

የመጨረሻው ሒሳብ

ጋብሮቮው በጠና ስለታመመ ሐኪም ወደ ትውልድ አገሩ እንዲመለስ ያዘውና ባቡር ይሳፈራል። ግን የሞት ሞቱን በየጣቢያው እየወረደ እስከሚቀጥለው ጣቢያ ድረስ ብቻ ቲኬት ያስቆርጥ ነበር። ተሳፋሪዎቹ በዚህ እንግዳ ጉግባር ተገርመው ለምን ቀጥታ ጋብሮቮ የሚያደርስህን ቲኬት አንዴ አታስቆርጥም?» ብለው ቢጠይቁት፣

«አገሬ ሳልደርስ መንገድ ልሞት ስችል ለምን ገንዘቤን በከንቱ አባክናለሁ?» ብሎ መለሰላቸው።

* * *

ተደጋጋሚ ሒሳብ

አንዱ ጋብሮቮ ምግብ ቤት ውስጥ ነው። ጣፋ የተቀመጠው ተስተናጋጅ ተኝቷል። አንዱ አሳላፊ ሌላውን «ይህን ሰው ለምን አታስወጣውም? አስሬ ከእንቅልፉ ትቀስቅሰዋለህ፤ እሱ ግን ተመልሶ ይተኛል» ይለዋል።

«ለምን አስወጣዋለሁ? በቀሰቀስኩት ቁጥር ሒሳቡን ጠይቆኝ ያላንዳች ክርክር ይከፍላል።»

* * *

አዲሱና አሮጌው ዘመን

ወጣቱ ጋብሮቮ አያቱን «አባቢ! ባያቱ ስም ለሚጠራ ልጅ መኪና ገዝቶ መሸለም ባሁኑ ዘመን ፋሽን ሆኗል» ቢላቸው፣

«ታዲያ እኔ የቀድሞው ዘመን ፋሽን ተከታይ ነኝኮ ልጄ» አሉት ይባላል።

* * *

ለጋሥነት

«አባዬ ትላንትና ማታ በሕልሜ የአምስት ሌቭ

ቸኩላታ ስትገዛልኝ አየሁ::»

«ጠባይህን ካሳመርክ ደሞ በዘመን መለወጫ ሕልምህ አንድ ኪሎ ሙሉ ቸኩላታ እገዛልሃለሁ::»

* * *

ምንም ሳይኖር

አባት «እንካ ሁለት ሊቭ፣ ዳቦ ቤት ሔደህ ለሁለታችንም አንዳንድ ዳቦ ገዝተህልን ና» ብሎ ልጁን ይልካል:: ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ሕፃኑ ጋንቻ የራሱን ዳቦ እየገመጠ ልታልቅ ስትል ይመለሳል::

«ያንተ ሌቭ ተመልሶልሃል፣ አባዬ:: ዳቦ ሻፊቴ አንዲት ዳቦ ብቻ ነበረች የቀረችው::»

* * *

ከባድ ውለታ

የቤቱን ዙሪያ ብቻውን ማጠር እንዳልቻለ የተመለከተ የጐረቤት ሰው ጋብሮቮውን ያግዘዋል::

ቀኑን ሙሉ አብሮት ሲሰራ ዋለናም አመሻሹ ላይ ሥራው ተጠናቀቀ:: ይኸኔ ጋብሮቮው ቱታው ላይ እጆቹን እየጠራረገ «እግዜር ይባርክህ ወዳጄ:: ስላደረግህልኝ እርዳታ ከልብ አመሰግንሃለሁ:: በከንቱ የደከምህም እንዳይመስልህ:: ከልብ የመነጨ ምርቃት ከገንዘብ ይበልጣል» ብሎ አሰናበተው::

* * *

ሽክምና ክብደት

የተኩስ ልምምድ ከተደረገ በኋላ ሁለት ወታደሮች ዒላማዎቹን እንዲያመጡ ተልከው ይሄዳሉ:: እዚያም እንደደረሱ አንዱ ወታደር ቀዳዳዎቹን በጥንቃቄ መቁጠር ጀመረ::

«ምንድነው የምትሰራው ጃል?» ብሎ ባልደረባው ቢጠይቀው አንዱን ዒላማ እየተሸከመ «ብዙ ቦታ የተበሳሳውን ዒላማ ለመምረጥ ነው:: ክብደቱ ቀለል እንዲልልኝ» ሲል ጋብሮቮው መለሰለት::

* * *

ዜና እረፍት

ጋብሮቮው በአባቱ ቀብር አለት እሱቁ ላይ የለጠፈው ማስታወቂያ:

«አባቴ በገበያ ቀን በመሞቱ እግዚአብሔር ይቀር ይበለው:: ነፍሱ በላይኛው ቤት ትዕናናም ዘንድ ሱቁ እስከአመሻሹ ክፍት ሆኖ ይቆያል::»

* * *

«መሸጋገል ካለማ...»

ወጣቱ ጋብሮቮ የግንበኝነት እውቀት ለመቅሰም ካንድ ግንባታ ዘንድ ተቀጥሮ ይሰራ ነበር:: ይሁንና ሽማግሌው ተአማማኝ ድንጋይ ክተከና እስከ ምሽት ድረስ እንዲሰሩ

ያስገድዷቸው ስለነበረ ወጣቶቹን በጣም ይደክማቸው ነበር::

ታዲያ አንድ ቀን አመሻሹ ላይ ወጣቱ ጋብሮቮ ጮክ ብሎ ግድግዳ ላይ የምትሄደውን አይጥ ተመልከቱ ጋሼ?» ሲል ጠየቃቸው::

ሽማግሌውም «በጨለማ ዐይኔ አያይም ልጄ!» ብለውት ሥራቸውን ቀጠሉ::

«እርስዎ መሽቷል ካሉማ የአለቱ ሥራችን አብቅቷላ!» ብሎ ጋብሮቮው እንደተናገረም ወጣቶቹ በፍጥነት ቱታቸውን አወላልቀው ተፈተለኩ::

* * *

የአባት ምክር

ጋብሮቮው ልጁን ሊጠይቀው ወደሶፊያ (ቡልጋሪያ ርእሰ ከተማ) ይሄዳል:: ጥቂት እንደተጨዋወቱም ልጅየው «አባዬ! ዛሬ ጠዋት ሁለት ስቶቲንኪ አተረፍኩ:: ይህም በአውቶቡስ ከመሳፈር ይልቅ ከአውቶቡስ ጓላ ጓላ በመሮጥ ለአውቶቡስ አከፍለው የነበረውን ገንዘብ በማዳኔ ነው» ብሎ ጉራውን መንፋት ሲጀመር፣

«አንተ ጅል! ከታክሲ ጓላ ሩጠህ ከሁለት ስቶቲንኪ የበለጠ አታተርፍም ኖሯል?» በማለት ገሰፀው::

* * *

ቅሬታ

ቤት የመሥራት ውጥን የነበራቸው ጋብሮቮ ባልና ሚስት ምሳቸውን ይበላሉ:: በትላልቅ የእንጨት ማንኪያ የባቄላ ሾርባቸውን እየዛቁ ሲጠጡም የልጅየው አባት ባጋጣሚ ይመጣሉ:: አንዲበሉ ቢጋበዙም፣ «የባቄላ ሾርባ አካፋ በሚያክል ማንኪያ የምትውጡ ፍጡሮች እድሜ ልካችሁን ቤት አትሰሩም» ብለው አኩርፈው ሄዱ::

* * *

የግማሽ ዋጋ ቲኬት

አውቶቡስ ላይ ነው:: «ለኔና ለባለቤቴ ሁለት ቲኬቶች፣ ለልጄ ደግሞ የግማሽ ዋጋ ቲኬት ቁረጥልኝ» ሲል ጋብሮቮው

ቲኬት ቆራጩን ያዘዋል።

«ምን ማለትዎ ነው ጌታው? ይህኮ ሕፃን ልጅ አይደለም። አባቱን አክሏል። ሌላው ቢቀር የለበሰውን ቦላሌ ርዝመት ብቻ ይመልከቱት» ብሎ ተንጣጣበት።

«መልካም እንግዲያውስ ለልጁና ለኔ ሁለት ቲኬት ቁረጥልን። ባለቤቴ ግን የለበሰችው ጉርድ ቀሚስ ስለሆነ የግማሽ ዋጋ ቲኬት ቁረጥላት» አለው ጋብሮቮው ኮስተር ብሎ።

* * *

በተስፋ መኖር

የሎተሪ አስተዳዳር ጋብሮቮ አካባቢ ባደረገው ጥናት በየወሩ አንድ ጊዜ የሚወጣው የሎተሪ ቲኬት በሳምንት አንዴ ከሚወጣው ይልቅ በብዛት እንደሚሸጥ ይረዳል። የዚህን ምክንያት እንዲመረምሩ የሥነ ልቡና አዋቂዎችና ሶሲዮሎጂስቶች ቢመደቡም ምክንያቱን መረዳት ይሳናቸዋል። በመጨረሻ ጋብሮቮዎች ራሳቸው «በእንድ ወር የሚወጣውን ቲኬት ከቆረጥን ወሩን በሙሉ በተስፋ እናሳልፈዋለን። የሳምንቱን ከቆረጥን ግን ለረጅም ጊዜ በተስፋ ተንጠልጥለን አንኖርም» በማለት ምክንያቱን ገለፁላቸው።

* * *

ሽንኩርት ብቻ

ገጠሬው ጋብሮቮ ሽንኩርት ጭኖ ወደገበያ ሲገሰግስ አህያዪቱ ከተማው አካባቢ ስትደርስ ለገመችበት፣ አልንቀሳቀስ አለች። ይሽኑ ገበሬው ተቆጥቶ አህያዪቱን ይቀጠቅጣት ጀመር።

ድርጊቱ የሰቀጠጠው አንድ መንገደኛም «ሰውዬ ሕሊና የለህም?» ብሎ ቢጮህበት፣

«እሱንስ ጨርሻለሁ ጌታዬ። አሁን ያለኝ ሽንኩርት ብቻ ነው» አለው ይባላል።

* * *

ዝና

ሰዎች ስለ ጋብሮቮዎች የሚወሩትን ቀልዶች እያነሱ 'ይሽ ስለ እናንተ የተወራ አይደለም? ይሽስ? እያሉ ቢቀልዱበት ጋብሮቮው «በርግጥ ስለኛ የተወራ ነው። ብዙ የሚወራውኮ ዝነኛ ስለሆኑ ሰዎች ብቻ ነው» ስል መለሰላቸው።

* * *

ጋብሮቮዎች

...የሽ.ፕካን ሰርጥን ሰ.ያቋርጠ. ጫማቸው እንዳያልቅባቸው የተራራ መውጪያ ጫማ ይከራያሉ. ይባላል።

...የቤት ቁሳቁሳቸው ብዙውን ጊዜ የሚሰራው ከእንጨት ነው - የሸክላ ዕቃዎች አምስት ዓመት ያህል ሳይሰበሩ ሊያገለግሉ አይችሉምና::

...ቁስ ሚንዮ የሚያበስሉት ሾርባ እጅግ ከመቅጠኑ የተነሳ፣ ዝንቦች እንኳን ሊያርፉበት ይፀየፋሉ ይባላል::

...በብዙ ጨው ታሽቶ የተጠበሰ ዓሣ መብላት ያዘወትራሉ፤ ጥቂት በልተው ብዙ ውሃ በመጠጣት ሆዳቸው ይሞላ ዘንድ::

...ሲኒማ ቤት ሲገቡ የሦስተኛ ማዕረግ ቲኬት ይቆርጡና መብራቱ ሲጠፋ ወደ አንደኛ ማዕረግ ሰርገው ይገባሉ::

...አንደዜ ሰባት ጋብሮቮዎች አንዲት ማንኪያ እየተቀባበሉ ሾርባ ሲጠጡ ሌባ ባጠገባቸው ማለፉን ያየ አልነበረም - የሁሉም ወይን ማንኪያዋ ላይ ነበረና::

...የጋብሮቮን የቤት እመቤቶች አሮጌ ሽሚዝ አይለያቸውም ይባላል:: ምክንያቱም የጠረጴዛ ጨርቃቸውን በመስኮት በኩል ሲያራግፉ ጐረቤቶቻቸው ከሩቅ አይተው «ለካስ ሠራተኛ አላቸው!» በማለት እንዲያደንቋቸው ስለሚፈልጉ ነው::

...ለሚስቶቻቸው ጉውደር ሲገዙ ከፊሉን በሌላ ዕቃ ቀንሰው የእህል ዱቄት ይሞሉበታል - ለብዙ ጊዜ ያገለግላቸው ዘንድ::

...ሙቀትና ወበቅ በሚበዛበት ወራት የፊት ማራገቢያ

ፋሽን በነበረበት ዘመን ጋብሮቮዎች ማራገቢያውን ከማወዛወዝ ይልቅ ጭንቅላታቸውን ማወዛወዝ ይመርጡ ነበር:: ለምን? ማራገቢያው ቶሎ እንዳያልቅባቸው ነዋ!

* * *

ለጋሱ ከንቲባ

ብዙዎቹ የከተማ ነዋሪዎች የሚሰበሰቡባቸውን መጠጥ ቤቶች የሚያዘወትር አንድ ከንቲባ ነበር:: ታዲያ ገና ገብቶ ከመቀመጡ ነዋሪዎቹ በግብዣ ያጣድፉታል:: እያንዳንዱ ነዋሪ ካልተጋበዝከልኝ እያለ ያስጨንቀዋል:: ከንቲባውም የገዙለትን በሙሉ ባይጠጣም ግብዣቸውን ይቀበላል:: የተጋበዘው መጠጥ ጠርቀምቀም እንዳለለትም ፎክ ብሎ፣ «ከበር መልስ አንዳንድ ብርጭቆ በኔ ሒሳብ ተጋብዛችኋል!» በማለት ያንበሸብሻቸዋል::

* * *

ፍቱኑ መድኃኒት

የእግር ላይ መጅ በማከም የታወቀ ጋብሮቮ ነበር:: እጅግ ዝነኛ ከመሆኑ የተነሳ በሽተኞች ከሩቅ አገር እየመጡ ይጐበኙት ነበር:: በርግጥም መድኃኒቱ ፍቱን ነበር:: ጋብሮቮው ምርመራውን እንዳጠናቀቀ እጁን እያሻሸ ከፍያ እንደሚጠብቅ ምልክት ያሳያል:: ሒሳቡን ከተቀለ በኋላም፣ «የሚደላ ጫማ ይግዙ!» በማለት ፍቱኑን መድኃኒት

ያገላቸዋል::

* * *

«አይገርማችሁም?»

ጋብሮቮዋ ቤት እንግዶች ይመጡና ቂጣ ታቀርብላቸዋለች:: እንግዶቹም አንደኛውን ቂጣ ወዲያውኑ ጨረሱት:: አፈረችና ሁለተኛ ጋግራ ብትሰጣቸው እሱንም ጨርሰው ዐይናቸውን ማቁለጭለጭ ጀመሩ:: ሁኔቴው ያላማራት ሲትዮ በመገረም እያጨበጨበች «አይገርማችሁም? ልክ እናንተ ስትጠግቡ ዱቄቱም አለቀ!» አለቻቸው::

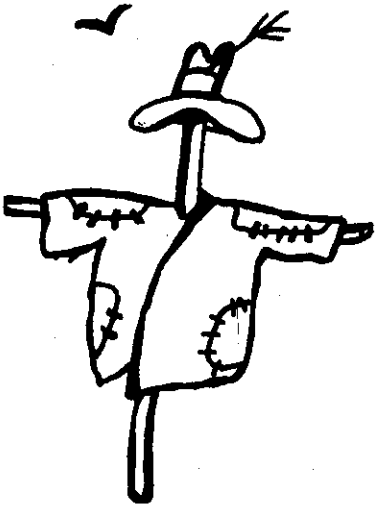
* * *

«ዘዴ ፈልግለት»

አንድ ቀን አያ ሚንዮ አንዱ ጋብሮቮ ልብስ ሰፊ ዘንድ ሄደው ልምምጥ ጀመሩ፣ «አየህ ኢቫን እጅግ የታወቅህ ባለሙያ መሆንክን ስለማውቅ ነው ወዳንተ የመጣሁት:: በዚህም ላይ የረጅም ጊዜ ደንበኛህ ነኝ:: ስለዚህ አሁን የምጠይቅህን እምቢ እንደማትለኝ ተስፋ አደርጋለሁ:: ኮቴን ገልብጠህ ስፋልኝ:: እንደምታየው ደግሞ ጨርቁ ገና አዲስ ነው::»

«ግን'ኮ ከዚህ ቀደም አስገልብጠውታል አያ ሚንዮ!»

«አዎን አስታውሳለሁ፣ በሚገባ አስታውሳለሁ እንጂ:: ሆኖም አንተ ባለሙያ ስለሆንክ ዘዴ አታጣም ብዬ ነው::»

ጠቃሚ ምክር ለእንግዶች

ጋብሮቮዎቹን ሊጠይቋቸው የመጡት እንግዶች ካሁን አሁን ይሄዳሉ እያሉ ቢጠብቋቸው የማይሄዱ ሆነ:: ምሽቱ እየገፋ በመሄዱና የፋኖስ ጋዝ በመባከኑ የተከፋችው ጋብሮቫዋት «እንግዶቻችን ስለመሸባቸው መሄድ ይፈልጉ ይሆናልና ለምን አንተኛም?» አለችው ባለቤቷን::

* * *

ምስጢር

እንዴት ባጭር ጊዜ ዝነኛ የዕደ ጥበብ አዋቂ ሊሆን እንደቻለ ለቀረበለት ጥያቄ ጋብሮቮው ሲመልስ «ነገሩ ቀላል ነው። ጠዋት ተነስታችሁ ፊታችሁን ከታጠባችሁ በኋላ የምታደርቁበት ፎጣ ደረቅና ማንም ሰው ቀድሞአችሁ ያልተጠቀመበት መሆኑን አረጋግጡ» ብሏል።

* * *

ማነቃቂያ

ጋብሮቮው ልጆቹ ሥራ ወዳድና በማለዳ እየተነሱ በርትተው ሥራቸውን የሚያጣድፉ እንዲሆኑ ለማድረግ የተጠቀመበትን ዘዴ ተጠይቆ ሲያብራራ «በውነቱ ይህም አዳጋች አልነበረም። ለአምስቱም ልጆቼ አንድ ጥንድ ጫማ አስቀምጥላቸውና ከሁሉም ቀድሞ የተነሳው ይጠቀምበታል። አራቱ በባዶ እግራቸው ሲሰሩ አንዱ ብቻ ተጫምቶ ይሰራል ማለት ነው» ሲል ፈገግ ብሎ መልሷል።

* * *

ከፍተኛ ምኞት

የጋብሮቮ መንገዶች ከመጥበባቸው የተነሣ ሰዎች በቀላሉ ሊተላለፉባቸው አይችሉም። ስለዚህም ነው ጋብሮቮዎች «አስካልፍ ጠብቀኝ» ጉዳናዎች የሚሏቸው። ቢሆንም መንገዶቹ ጠቀሜታም አላቸው። ይኸውም

ከመንገዱ ዳርቻ የተሠሩት ቤቶች ጣሪያዎች ስለሚገጥሙ፤ በከረምት ወራት ያለገንጥላ ጋብሮቮን መዘዋወር ይቻላል። ፈረሶች ቢደነብሩም ከፊታቸው ባሉ ሁለት ሰዎች በቀላሉ ሊያዙ ይችላሉ። ከዚህም በተጨማሪ ጠላ ሻጮች በማለዳ አንዱ ጠርዝ ቆመው ግራና ቀኝ ለሚተላለፉ መንገደኞች ጠላ ይሸጣሉ። የጋብሮቮ የቤት እመቤቶችም ዕቃ በሚዋዋሱበት ወቅት ዕቃዎቹን በመስኮት ነው የሚቀባበሉት።

* * *

ፈረስን ለማበረታታት

ጋብሮቮ ነጋዴዎች ፈረሶቻቸው ዳገት በቀላሉ እንዲወጡላቸው ሲፈልጉ፤ በከረጢት ገብስ ይሞሉና ከፊት ለፊታቸው በዱላ ያንጠለጥሉታል። ፈረሱም ያንን ገብስ ካሁን አሁን ደረስኩበት አያለ አንገቱን አስግጐ ዳገቱን በንዳፍታ ይወጣዋል።

ነቢይ

«እማምዬ፣ በሚመጣው ሳምንት አዲስ ሱሪ ይገዛልኛል፣ አይደል?»

«እንዴት ዐወቅህ?»

«የአባዬ ሱሪ ስለተቀደደ ነዋ::»

* * *

«እንዳይሰማ»

ጋብሮቮው አንዳገር ጆንያ ጭኖ ወደ ገበያ ይሄዳል:: ኮሳሳ ፈረሱ የጭነት ጋሪውን የሚጐትተው በጣር ነበር:: ጥቂት ከተጓዘ በኋላ «ምን ጭነሃል፣ ጃል?» ሲል አንዱ መንገደኛ ጠየቀው::

«ገብስ ነው የያዝኩት» በማለት ጋብሮቮው አንሾካሾከ::

«ምን?»

«ገብስ» ሲል በድጋሚ አንሾካሾከ::

«ለምንድነው ታዲያ የምታንሾካሽከው? ጉሮሮህን አሞሃል ወይስ ሌላ ችግር አለብህ?»

«አይ ፈረሴን ሁልጊዜ የምቀልበው ገለባ ስለሆነ፣ ገብስ መጫኔን እንዳይሰማ ብዬ ነው::»

* * *

በቅርቡ የተገኘውን

ጋብሮቮው ዶክተር ይሞታል:: ታዲያ ባለቤቱ ለመቃብሩ የሚወጣውን ገንዘብ ለመቀነስ ስትል መኖሪያ ቤታቸው በር ላይ ይንጠለጠል የነበረውን፣ «ዶክተር ጋቫንኮቭ በሽተኞችን ከሦስት ለዓት እስከ አምስት ለዓት ይመረምራሉ» የሚል ማስታወቂያ አንሥታ መቃብሩ ላይ አስለጠፈችው::

* * *

ቅልጥፍና

ጋብሮቮው ለመስክ ሥራ ወጥቶ ሳለ ችግር ያጋጥመዋል:: ይህንኑ ለአለቃው ማስታወቅ ስለነበረበትም፣ «የጐርፍ እደጋ ስለገጠመን የባቡሩ ጉዞ ለጊዜው ተቋርጧል:: ምን ማድረግ ይገባኛል?» የሚል መልዕክት ይልካል::

አለቅየውም፣ «ከትላንት ጀምሮ ዓመት ፈቃድ ላይ ነህ» የሚል ቴሌግራም ላኩለት::

